РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ВІВТОРОК, 4-го ЛЮТОГО 1919. Ч. 14. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. TUESDAY, FEBRUARY 4, 1919. No. 14.

ПОЛЬСЬКІ ДЕЛЄГАТИ ДОМАГАЮТЬ СЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Большевики заняли Київ. -- Українське правительство перенесло свій осідок до Винниці.

Румунські війска опорожнили українську частину Буковини.

Злучені Держави зробили Франції предложенє, щоби війска аліянтів опорожнили Росію.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 3, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

БОЛЬШЕВИКИ ЗАНЯЛИ КИЇВ.

Часть війск ген. Петлюри мала перейти на сторону большевиків.

ВАРШАВА, 31. січня (бездротна телеграма через Відень). — **БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ КИЇВ; ВІЙСКА ГЕН. ПЕТЛЮРИ ПЕРЕЙШЛИ В ЧАСТИ НА СТОРОНУ БОЛЬШЕВИКІВ.**

(Вже перед кількома днями доносили телеграми про занятє Києва большевиками. Однак ся вістка показала ся передчасною. Також і на повисше наведену вістку нема покищо урядового потвердження).

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВІЙСКА ЗАНЯЛИ ЧЕРНИГІВ.

Українці взивають аліянтів на поміч проти большевиків.

ОДЕСА, 31. січня. — **Большевицький міністер війни, Лев Троцький, як се доносять вісти, прибув до Харкова і заохочує большевицькі війска до дальшого наступу на Україну.**

З Києва надійшли до Одеси на адресу аліянтів розпучливі просьби о поміч проти большевиків.

Як доносять вісти, БОЛЬШЕВИКИ ЗАНЯЛИ ЧЕРНИГІВ І ПОСУВАЮТЬ СЯ НА ПОЛУДНЕ В НАПРЯМІ КИЄВА, ДЕ ПАНУЄ ВЕЛИКИЙ ПЕРЕПОЛОХ.

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВИННИЧЕНКА ОПУСТИЛО КИЇВ.

Осідок правительства перенесено до Винниці, на Поділю.

ВІДЕНЬ, 2. лютого. — **Наступ большевицьких війск на Україну приневолив українське правительство перенести свій осідок з Києва.**

Після одержання тут вістий українське правительство перенесло свій осідок з Києва до Винниці (Поділє), на полудневий захід від Києва.

ПОСЛІДНІ НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ОПУСТИЛИ КИЇВ.

ЛОНДОН, 30. січня. — Російське правительство доносить бездротним телеграфом, що послідний батальон німецької армії опустив Київ, повертаючи до Німеччини.

ПАПА ВЗИВАЄ КАТОЛИЦЬКИХ ЕПИСКОПІВ ДО БОРОТЬБИ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ.

РИМ, 31. січня. — **Папа візвав польських, українських і мадярських епископів до безоглядної боротьби проти большевизму.**

РУМУНИ ОПОРОЖНИЛИ БУКОВИНУ.

сповняючи домаганє мирової конференції.

ПАРИЖ, 31. січня. — **Румунія, сповняючи бажанє мирової конференції щодо насильного занимання територій, відкликала свої війска з тої части Буковини, яка граничить з територією румунською, як се доносить телеграма з Черновець до часописи „Пті Парізієн".**

Румунські війска уступили поза сю границю, як се доносить дальше делеграма.

Як се доносили давнійші вісти, румунські війска обсадили були не лише цілу Буковину, займаючи українську часть сього краю, але навіть посунули ся до Галичини, де з початком грудня заняли місто Снятин. У відповідь на осторогу, яку вислала мирова конференція до держав, котрі насильно заняли чужі землі, румунські війска опорожнили українські землі, як се доносить повисше наведена телеграма.

УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА ГОТОВЛЯТЬ СЯ ДО НАСТУПУ ПРОТИ РУМУНІЇ.

ЛОНДОН, 3. лютого. — **Українські війска роблять приготовання до наступу проти Румунії, яка змобілізувала свої сили, щоби спинити наступ, як се доносить телеграма з Копенгаґен до часописи „Мейл".**

НІМЦІ ВІДДАЛИ УКРАЇНЦЯМ КОНТРОЛЮ НАД БЕРЕСТЄМ ЛИТОВСЬКИМ.

ЛОНДОН, 31. січня. — **Польський інформаційний комітет одержав вістку, що Німці передали контролю в Берестю Литовськім Українцям, та що треба надіятн ся, що в протягу кількох днів прибудуть туди большевики.**

(Ще до недавна Холмщина і Підляшє находили ся під контролею німецьких війск. З повисше наведеної телеграми виходить, що в міру опорожнення сих земель Німцями контроля переходить в руки українських властий. Вправді була вістка, що деякі міста на Волини і в Холмщині заняли були війска польські, але се правдоподібно тривало лише короткий час, бо се переводили галицько-польські війска, повертаючі з України, коли Австро-Угорщина заключила розем).

УКРАЇНСЬКІ ДЕЛЄГАТИ ДОМАГАЮТЬ СЯ ДОПУЩЕННЯ УКРАЇНИ ДО МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ПАРИЖ, 31. січня. — Українське правительство не візьме участи в конференції на Княжих островах, як се заявив в розмові з представником часописи „Пті Журналь" Сидоренко, міністер зелізниць в новім українськім правительстві.

Сидоренко розпочав переговори з француським правительством, щоби узискати допущенє України до мирової конференції. **Одиноким домаганєм, яке поставить Україна, є признанє її незвисимою державою. Коли се буде признане, заявив Сидоренко, Україна заключить з Францією союз на основі її давного союза з Росією і перейме частину російських довгів, причім Франція одержить їх сплату вчасти пшеницею.**

СПРАВА ДЕЛЄГАТІВ КАНАДИЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ДО ПАРИЖА.

ОТАВА (Канада), 31. січня. — **Делєгація Українців, канадійських горожан, яка має своє головне бюро у Вінніпегу, Манітоба, віднесла ся була недавно до канадійського правительства з просьбою, щоби вонo вислало українських представників з Канади до Парижа, де вонo в характері дорадчого тіла мало би взяти участь в мировій конференції.**

Хоч дотепер в сій справі правительство не дало урядової відповіди, є вістка, що вонo повідомило делєгацію, що для домінії є неможливим, аби вона посилала з Канади представників якоїсь раси або народности. Супроти сього, що Українці не мають перешкоди, аби удати ся до Парижа, вони се можуть учинити, ідучи в приватнім характері, але не яко признані агенти канадійського правительства.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 3, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА МАЮТЬ ОПОРОЖНИТИ РОСІЮ.

Большевики мали зажадати від аліянтів, щоби забрали свої війска з Росії.

ПАРИЖ, 1. лютого. — **ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ, ПОПЕРТІ АНГЛІЄЮ, ЗРОБИЛИ ФРАНЦІЇ ПРЕДЛОЖЕНЄ В СПРАВІ БЕЗПРОВОЛОЧНОГО ЗАБРАНЯ ВСІХ ВІЙСК З РОСІЇ, як се доносять з урядових кругів.**

Сей крок мали зробити вони згідно з домаганєм премієра Леніна і міністра загр. справ Чічеріна, які мали заявити, що лише під тим услівем згодять ся на пропоновану конференцію на Княжих островах, коли аліянти передше заберуть з Росії всі свої війска.

Омське і північно-російське правительство проти конференції на Княжих островах.

ПАРИЖ, 1. січня. — Мирова конференція одержала доси дві відповіди на запрошене, вислане до ріжних російських правительств в справі конференції на Княжих островах.

Північно - російське правительство відмовило ся від співучасти в конференції з большевиками.

Омське правительство адм. Колчака в меньше рішучій відповіди відносить ся до сеї справи з великою резервою.

Від російського совєтського правительства не одержано дотепер жадної урядової відповіди.

Війска аліянтів уступають в напримі Архангельска.

АРХАНГЕЛЬСКА, 31. січня. — Новий сильний наступ большевицьких війск на американські, російські і англійські становища коло Тарасева (130 миль на полудне від Архангельска) змусив війска аліянтів уступити вчера 10 миль назад.

Перед наступом большевики переводили бомбардованє при помочи газу і шрапнелів. Отсе пораз перший уживано газу у воєнних операціях на архангельскім фронті.

Шрапнелі є німецького виробу.

Війска аліянтів коло Архангельска числять около 15.000.

ВАШИНГТОН, 31. січня. — Вісти, одержані з департаменту війни, доносять, що війска союзних держав, які находять ся на архангельскім фронті проти большевиків, числять около 15.000 людий.

На се складає ся 6.000 Англійців, 4.500 Американців, 1.500 Француззів, 1.200 Москалів під командою француських офіцирів і 1.000 жовнірів, похожих з поменьших союзних держав.

Ген. Марч заявив був недавно, що війска аліянтів на полуднє від Архангельска є досить сильні, щоби задержати мілітарне положенє у своїх руках. Силу большевицької армії на сім фронті оцінювано на 15.000, однак в останнім часі вона одержала значні скріплення, здобуваючи значну чисельну перевагу над армією аліянтів.

Ворохобня серед козаків на Сибірі.

ВЛАДИВОСТОК, 30. січня. — Козаки, які находили ся під командою ген. Кальмікова, команданта усурійського фронту, підняли ворохобню і застрілили офіцира.

— Козаки зложили оружє і віддали коні американським війскам, просячи їх о охорону. Козаки заявили, що під ген. Кальміковом довше служити не будуть.

В АВСТРІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 3, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Комісія для полагодження справ бувшої Австро-Угорщини.

ЛОНДОН, 31. січня. — Американська комісія під проводом проф. Кулиджа, яка прибула до Відня, має на ціли утворити спільну комісію для полагодження всіх економічних, фінансових, провіянтових і національних справ в бувшій монархії.

Комісія буде складати ся з представників ріжних країв, які входили передше в склад австро-угорської монархії.

Заворушення у Відни.

ЛОНДОН, 1. лютого. — До грізних заворушень прийшло у Відни, де тисячі робітників опинили ся без праці.

Мешканці, підбурені агітаторами, ідучи за приміром мешканців в Будапешті, відмовили плачення ренту.

Демонстранти уладили похід улицями міста в напрямі будинку, в якім радить парлямент, рабуючи по дорозі склепи. Остаточно поліції удало ся розігнати демонстрантів; богато людий арештовано.

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 3, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Німецькі большевики мають намір скликати окремий парлямент.

АМСТЕРДАМ, 1. лютого. — **В міру того, як зближає ся день отворення сесії німецьких устновчих зборів, стає щораз більше очевидним, що крайні радикальні елементи плянують утворити свій окремий парлямент,** як се доносить телеграми з Берліна.

Рівночасно, коли берлинський екзекутивний комітет заходить ся коло скликаня всіх жовнірських рад в ціли запротестовання проти послідного зарядження міністра війни, яким обмежено власть жовнірських рад, берлинська рада робітників має намір проголосити вибори до нової центральної ради, зложеної виключно з радикалів.

Независимі соціялісти і приклонники лівих зрозуміли, що зі скликанєм установчих зборів має бути знесена теперішна система жовнірських і робітничих рад, і почали робити кроки, щоби до сього не допустити.

Установчі Збори розпічнуть ся в четвер.

ПАРИЖ, 1. лютого. — Від четверга не позволено жадній особі без окремого пашпорту війти до міста Ваймар, де мають в сім тижни розпочати ся німецькі установчі збори, як се доносить телеграма з Цюріху.

Отворене сесії назначено на четвер на годину першу пополудни.

З МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 3, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

ДОМАГАНЯ ПОЛЬСЬКИХ, РУМУНСЬКИХ І ЧЕСЬКИХ МИРОВИХ ДЕЛЄГАТІВ,

предложені на мировій конференції в Парижи.

ПАРИЖ, 2. лютого. — Делєгати пятьох великих держав є тепер в положенню порівнати домаганя своїх власних і союзних держав, щоби пізнати ріжниці і робити змаганя до їх полагодження.

Кожда з держав поставила свої „найбільші" домаганя. А тепер задачею мирової конференції буде їх упорядкувати і після справедливости порішити.

(Свої домагання поставили всі держави аліянтів. Понизше подаємо домаганя Польщі, Чехо-Словаччини і Румунії, яко держав, сусідуючих з Україною).

Поляки домагають ся східної Галичини і з Львовом і Холмщини.

Поляки намагають ся взяти у своє посіданє спірні території з трох сторін російської Польщі і Галичини, які становлять ядро нової польської держави.

Поляки жадають східної Галичини включно зі Львовом, яка належить до України, і спірну провінцію Холмщину.

На північний схід Поляки домагають ся признати Вильну польським містом.

Поляки борють ся з Німцями не лише о німецький Шлеск, Познанщину і західні Пруси, заселені переважно Поляками, але також о пристань Ґданьск, щоби запевнити Польщі доступ до моря.

Коли би Полякам признано Ґданьск, східні Пруси зістали би зовсім відтяті від Німеччини, неначе німецький остров, окружений польськими посілостями.

Румуни домагають ся Буковини.

Бажанєм Румунії є задержати ту частину Бесарабії, яку признали їй центральні держави в мирі, заключенім в Букарешті, а яка находить ся тепер в її посіданю. Румунія домагає ся також полудневої части Добруджі, Силістрії, яку признано їй по другій війні балканській. Посідане Добруджі і Бесарабії віддало би Румунії контролю над усією Дунаю.

На захід Румунія домагає ся прилучення Буковини і Трансильванії та значну частину Банату. До Банату ставить свої претенсії полудневo-славянська держава. Як румунські так і сербські війска рушили до Банату, щоби боронити своїх домагань, і лише утворене француськими війсками невтральної полоси запобігло воєнній розправі між обома державами.

Чехо-Словаки проти домагань Польщі щодо східної Галичини.

Чесько-словацька держава домагає ся країв бувшої австро-угорської монархії, Чехії, Моравії і Словаччини, які вже тепер находять ся в її посіданю.

Під теперішну пору веде Чехо-Словаччина боротьбу з Поляками, Німцями, Українцями і Мадярами. Чехо-Словаки заявили, що части німецької Саксонії і німецького Шлеска принележать до неї етноґрафічно.

Чехо-Словаки перечать польським домаганям на Шлеску і в Галичині, бо поширюючи свої посілости у північній Угорщині, вони хотіли би мати спільну границю з Українцями в східній Галичині.

В АНГЛІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 3, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

АНГЛІЯ ЗАБОРОНИЛА ВІД 1. МАРТА СПРОВАДЖУВАНЄ ЗАГРАНИЧНИХ ТОВАРІВ.

ЛОНДОН, 1. лютого. — **Англійське правительство видало зарядженє, на підставі котрого спроваджуванє до Англії ріжних виробів від заграничних держав буде заборонене з днем 1. марта.**

Се нове зарядженє, як доносять з урядових кругів, не є звернене спеціяльно проти Злучених Держав, бо воно відносить ся також до всіх прочих держав. Воно має на ціли уможливити правительству здобути контролю над ввозом і вивозом, які з причини війни улягли великим змінам, і помогти привернути англійський промисел до передвоєнного стану.

(Листа заборонених товарів обіймає богато виробів і товарів, які Англія в часі війни була приневолена спроваджувати зі Злучених Держав).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized, July 31. 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовлень належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

БОЛЬШЕВИЦТВО.

З чого повстало большевицтво?

Большевицтво се нездорове явище суспільне, яке несе економічну руїну народови, серед якого воно запануе.

Таке нездорове явище є плодом нездорових відносин. В Росії царська неволя і війна створили такі нездорові відносини, яких наслідком є теперішне большевицтво, яке загніздило ся в Московщині, а з Московщини ширить ся дальше.

Отже виновником за большевицтво є царський лад, який давив народи в Росії. Той царський лад здеморалізував міліони урядників, генералів, офіцирів, попів, поліцаїв і жандармів — перекупством, злодійством і тим, що віддав був тій здеморалізованій банді в неволю цілий нарід. А нарід під тим царським ладом був не тільки невільний, але дуже темний. Коли-ж той нарід по революції випущено з тюрми, то він знав тільки всього, що треба кинутись проти своїх гнобителів, а слухав тільки тих, хто найбільше кричав на сих гнобителів, а народови обіцював рай на землі.

Такими крикунами, що обіцювали і ще обіцюють рай народови, були і є большевики.

Вони знають добре, що московський нарід до безпамяти темний і безпросьвітний і стали використовувати його темноту та обманювати його обіцяним раєм.

Темний московський нарід повірив у сей обіцяний большевицький рай і за свою легковірність вже більше як рік терпить большевицьку руїну і неволю.

Отже большевицтво — се плід неволі і темноти.

Темнота се найсильнїша опора большевицтва, а просьвіта — се найбільша небезпека большевицтва.

З темноти і з неволі виросло большевицтво, а убити його може тільки просьвіта і поступ.

Є два ґатунки большевицтва.

Один ґатунок большевицтва можна назвати **брошурковим. Се той, що є в брошурках і в газетах.**

Се брошуркове большевицтво виглядає приманчиво для тих, що не знають історії поступу людства та, що не пробують тому брошурковому большевицтву ліпше приглянутись, і що не знають, як большевики його примінюють в практиці.

Як би люди знали, що все у сьвіті полягає на поступі і розвитку; як би люди знали, що ще ніхто на підставі брошурки не перемінив суспільного устрою сьвіта; як би знали, що революція ніколи нічого не переміняла до кореня, а тільки творила могучий крок вперед, — то не вірили би в те, що Ленін і Троцький створили або створять комунїстичну державу, також само як не вірили і не вірять в подібні мрії найславнійших учителів соціялізму.

Як би люди приглянулись близше тому брошурковому большевицтву, то побачили би також, що воно не є демократичне і не полягає на справедливости. Для прикладу вистарчить поглянути на „конституцію" большевицьку, приняту дня 10. липня 1918 р. Параграф 25 тої „конституції" приписує, **що сільський робітник має 5 разів меньше виборче право як міський робітник.** Се є свого рода большевицька „шляхта", до якої хлоп ще не доріс. І де-ж тут демократизм і справедливість?!

А як та конституція на папери виглядає в практиці?

В практиці вона цілком виглядає на звичайне обманство.

Голосоване відбуваєть ся на вічах, звичайно під проводом „червоногвардійців", які терорizують нарід і переводять вибори по свому.

Наслідок того є такий, що кліка большевицька панує над цілим народом.

Але треба тямити, що большевики є в значній меньшости і вони могли би впасти кождої хвилї, як би тільки опирались на своїй паперовій конституції і на своїх шахрайських виборах. **Отже аби удержатись дальше при власти, вони уживають звичайної військової сили і розбою, таксамо як се було за царів Романових.**

Вони збирають собі всіх, що не мають що робити або не хотять робити, до свого „війська", до „червоних ґвардій". Ідуть до тих „червоних ґвардій" переважно всякі авантурники, злодії, опришки і рабівники. Большевики дають їм добру „пейду" і позволяють їм рабувати, кілько схотять. І се вистарчає. Се удержує „духа" серед „червоних ґвардій"; вони ростуть і побільшають ся безвинно.

Як мають іти на чужі краї, то вони раді, бо ідуть для крадежи, для розбою і для рабунку.

Неодин може спитав би ся: А чому-ж нарід тих большевиків не скине, коли вони такі опришки?

Хто знає, як большевики поступають, то знає також, чому воно так є. **Бо большевики жадній групі, навіть соціялістичній, не позволяють зорганізуватись.** Вони цілком поступають в царський спосіб і всякий організаційний рух, в якім бачать для себе небезпеку, здавлюють силою і насильством.

Осьтак виглядає большевицтво в практиці. Се є той другий, розбишацький ґатунок большевицтва.

Як усунути большевицтво?

Спершу здавалось, що другі демократичні групи політичні в Росії мають настільки сили, аби перемогти большевицтво, однак так не сталось.

Царська неволя і темнота дали найсильнїйшу опору власне безглуздому большевицтву і воно перемогло инші слабосильні хоч дійсно демократичні і поступові напрями і розгніздило ся на добре.

Тепер вже його зборохи тяжше.

Але оруже остаєть ся проти большевицтва все тесаме.

Проти брошуркового большевицтва треба дійсної просьвіти, але рівночасно і правдивого демократизму та поступу.

А проти розбишацького большевицтва — треба оружної оробби.

Сї два способи можуть прискорити упадок большевицтва.

Їх пробовано доси, але на дуже малі розміри і досить сторонничо, через що заходи не вдали ся, а большевицтво зросло.

Тепер підносять ся голоси серед цивілізованих народів, що робити з большевицтвом: чи поборювати його дальше сими двома способами, але після ширшої і раціональнїйшої програми, чи покинути його?

Для вияснення сеї справи мирова конференція скликує нараду на 15. с. м. на Княжі острови.

Там повинні взяти участь всі інтересовані народи, аби дійти до якогось основного погляду про се, як зарадити проти большевицтва. Вони не повинні дивитись на се, що большевицтво — се розбишацтво. Як воно розбишацтво, то тим більше треба серіозно і всесторонно обдумати способи, як йому зарадити. Коли інтересовані народи не обдумають якогось одного раціонального пляну проти большевицтва, то воно ще може потягнути своє животїнє довший час і кидатись на всі сторони та нести руїну.

По якімось часі воно упало би і само, з економічного вичерпання та обезсилення, то правда, але за той час нарід мусів би натерпітись большевицької неволі і руїни.

Длятого є повна рація, аби усіми способами упадок большевицтва прискорити, — способами воєнними і економічними і просьвітою і заходами, аби в усіх землях давної Росії завести правдивий дійсно демократичний лад.

РЕЗОЛЮЦІЇ

ПРИНЯТІ НАРОДНІМ ЗІЗДОМ В НЮ ЙОРКУ, ДНЯ 17. СІЧНЯ 1919.

(Докінчене).

XIII.

Резолюції, предложені Олексою Будаєм і Іваном Буричкою, делеґатами товариств ім. Тараса Шевченка і ім. Богдана Хмельницького в Філядельфії, Па.

1. Домагаємо ся, аби доведено до єдности і порозуміня між Українським Народним Комітетом і Федерацією Українців, бо вважаємо, що цілий український загал в Злучених Державах повинен провадити одну політику у відношеню до старого краю, а саме, що повинен обороняти незалежність і свободу української народньої републики і права українських селян і робітників в сій републиці.

2. Домагаємо ся, аби міжнародна мирова конференція подбала про поміч на відбудоване війною знищеної Галичини, яка потерпіла найбільше з усїх країв в часі наїзду військ давної Росії і з причини руїни, нанесеної арміями давної Австро-Угорщини, як наприклад в Скільщині і Турчанщині, де села Вижлів, Журавне, Климець, Вашковичі, Кривка, Бікля і инші просто знесено з лиця землї, а селяни вигнано в німецькі краї, а опісля, як завернено їх до Галичини, то віддано польським панам у панщину.

3. Домагаємо ся, щоби Управа Українського Народного Комітету поробила заходи, аби як найскорше привернено нормальні зносини зі старим краєм, а зокрема з Галичиною, Буковиною і угорською Русию.

Принято одноголосно.

XIV.

Резолюції, ухвалені на зборах товариства Запорожська Січ, від. 234 У. Н. Союза, в Елізабетпорт, дня 12. січня 1919, предложені Народному Зіздови делеґатами товариства, Петром Королишином, Стефаном Могилою і Ілією Пілатом.

1. Заявляємо ся за вільною і незалежною демократичною українською народньою републикою.

2. Протестуємо проти наїзду чужих військ на Україну і проти плянів чужих держав, аби накинути Україні свою волю і свої порядки.

3. Протестуємо проти польських заборчих плянів супроти українських країв: Галичини, північно-західної Буковини і Холмщини, та проти чеських заборчих плянів супроти угорської Руси.

4. Домагаємо ся, аби всеукраїнський Народний Зізд зажадав від міжнародної мирової конференції, щоби вона признала, що Галичина, північно-західна Буковина, угорська Русь і Холмщина мають право злучитись і належати до української народньої републики.

5. Домагаємо ся, щоби всеукраїнський Народний Зізд заявив, що український загал в Злучених Державах признасть і буде обороняти та помагати тільки такому правительству на Україні, яке буде вибране з волї і за згодою цілого українського народу.

6. Домагаємо ся, щоби на всеукраїнськім Народнім Зізді був вибраний один загальний Український Народний Комітет, який мав би право промовляти в імени цілого українського загалу в Злучених Державах, і котрий би видавав одну політичну народну газету, яка обороняла би інтереси цілого працюючого українського загалу в Злучених Державах.

7. Домагаємо ся, щоби Народний Зізд заявив ся за тим, щоби українські сьвященики уживали в церквах замісць слова „руський" загально-народнього імени „український".

8. Домагаємо ся, щоби Український Комітет поробив заходи у правительства у Вашингтоні, аби як найскорше привернено нормальні зносини між Америкою і Україною.

Принято одноголосно.

Резолюційна Комісія першого всеукраїнського Народного Зізду в Злучених Державах.

ПЕРШИЙ УСПІХ УКРАЇНИ.

Телеграма з Парижа, під датою 31. січня с. р., доносить, що **на домагане мирової конференції Румуни усунулись з української частини Буковини.**

Чи вони дійсно опустили цілу українську Буковину, себто північно-західну її часть разом з Черновцями, які лежать на території українській, покищо не знати. Однак в кождім разі вість про усунене румунських військ з української території є потішаючою, бо се значить, що за слушним домаганем українського народу вставилась мирова конференція, яка має вкінци визначити остаточну українсько-румунську границю на підставі національности.

Сей успіх є для нас заповідію, що мирова конференція поставить ся справедливо також у відношеню до инших українських країв, на які напосили ся наші вороги, як до **Галичини, угорської Руси і Холмщини.** Поляки і Чехи до тих наших країв не мають жадного права, лише дикі заборчі претенсії, яких, сподїваємо ся, міжнародна мирова конференція їм таксамо заперечить як Румунам до нашої зеленої Буковини. Пора вже найвисша, аби польські наїзники спинили свої напади на український нарід в Галичині і в Холмщині, та щоби Чехи задержались зі своїми розмашистими плянами на схід по угорську Русь.

Сей успіх України привитає весь український нарід, а зокрема братя буковинських Українців — Галичани, котрі в кровавім бою проти ляцьких наїзників обороняють свій знищений рідний край.

Буковинські Українці, що освободились з румунського наїзду, поспішать тепер своїм братям Галичанам освободжатись з ляцької неволі.

ДІЛАМИ, НЕ ЛАЙКАМИ.

З приводу федераційних нападів на Народний Зізд і У. Н. Комітет.

„Народна Воля", яка вважає себе органом Федерації, містить федераційні напади на Народний Зізд і на У. Н. Комітет.

Ми знаємо, що і „Народній Волі" і панам з Федерації Народний Зізд і У. Н. Комітет не до вподоби. Їм до вподоби їх Федерація. Однак вони боять ся, що їх прихильники можуть зачати инакше думати; що можуть перейти до У. Н. Комітету. З того страху вони виписують свої напади на Народний Зізд і на У. Н. Комітет.

Але чи се їм поможе?

Теперішні прихильники Федерації скажуть так:

— Ми все то добре знаємо, що ви, панове, вмієте на других нападати, але ми би хотіли бачити, що ви, панове, потрафите **зробити** путнього для народної справи!

Так, так, панове з Федерації, лише **ділами**, лише позитивною і корисною для української справи **працею** можете задержати своїх прихильників і приєднати нових!

Вже люди розуміють, що напади на других се тільки камуфляж, аби відвернути увагу від своєї бездільности. І такий камуфляж щораз то меньше буде поплачувати, аж вкінци збанкротуєте цілком.

ОНУФРІЙ КОВАЛЬСЬКИЙ.

ХОЛМЩИНА.

(Реферат виголошений на Всеукраїнськім Народнім Зізді в Ню Йорку, 16. січня 1919).

Шановні Делеґати і Делеґатки! Се необмежно радісна нагода для мене, холмського Українця, в імени всїх холмських переселенців в Америці — привитати всїх Делеґатів та Гостий з кождого закутка Америки, отже привитати цілий український нарід в Америці щирим українським словом: Витайте!

Нині, коли цілий загал американських Українців зібрав ся, щоби один другому закомунікувати свої народні почутя, свою любов до рідного, свою політичну оріентацію, та щоби порадитись над положенем України і над средствами, якими-б можна найуспішнійше прийти з помочию нашій дорогій батьківщині — то й ми, холмські Українці, почуваємось до найсьвятійшої повинности супроти України спільно працювати, обопільно помагати й радити над способами помочи для найбільше загроженої української території — Холмщини й Підляша — для тої мученицї, що витерпіла стільки насильств та кривд від наїзників-ворогів через сотки літ неволі; для тої перли у вінци Української Народної Републики, що великою силою волї своїх гідних синів через так довгі віки опиралась денаціоналізаційним змаганям Поляків та Москалів, через що була тим муром непохитним, що на заході боронив цілости України. Бо хоч Холмщина віддавна вже не грала жадної політичної ролі, бо була пригнетена важким ярмом, не мала спромоги до політичної діяльности — то факт є, що хоч полишена сама собі, не винародовилась, не затратила свого чисто українського характеру, своєї української бесіди, своїх почувань приналежности до решти української нації — от се заслуга й слава Холмщини!

Тому холмські Українці в Америці, всі, як католики так і православні, кажу: всі як один зжахнулись поновної польської неволї, і, бажаючи жити як вільні Українці, як горожани нашої спільної неньки-України, — беруть нині участь у Всеукраїнськім Народнім Зізді.

І для тоїсамої цїли заложено „Товариство холмських Українців в Америці ім. Богдана Хмельницького", до котрого вписують ся всї Холмщани, бажаючи сьвітови показати, що ми не тільки інтересуємо ся долею самої Холмщини, але також і долею цілої України: бо воля України, значить воля нам всім!

Ми не потребуємо виказувати, що Холмщина се українська земля. Чому? — Тому, що кождий, що лиш пізнав нашу українську історію і мав нагоду прочитати дії історичної Польщі й Московщини, знає, що польське твердження, начеб Холмщина була корінно польською землею, є від самого заложення мильне й фальшиве, ширане з навмисною брехнею. Ми тільки пригадаємо собі дальшу й близшу її історію, житє та культуру.

Назва Холмщини походить від міста Холм, заложеного з початком XIII. віку галицько-волинським королем Данилом, котрий там урядив свою резиденцію. В новійших часах Холмщину називають також Підляшем, що означає, край положений під Ляхами, себто при самій Польщі. В давнині полудневу часть називано також Червенськими Городами, від міста Червень, а північну часть Дорогичином, від столичного міста Дорогичин. Одначе назва „Холмщина" більше припадає на полудні, себто на область, що входила в люблинську губернію. А назва Підляше припадає більше на область, що входила в сїдлецьку губернію і в полудневу часть городненської губернії.

І так, актом російської думи в 1912 році виділено з сїдлецької та люблинської губерній такі повіти, в котрих український нарід становить або абсолютну або релятивну більшість, і з тих то повітів утворено нову холмську губернію, з осідком в Холмі. З люблинської губернії виділено слідуючі повіти: Холм, Грубешів, Томашів; також часть білгорайського, красноставського і замостїйського. З сїдлецької губернії виділено слідуючі повіти: Білу, Володаву, Константинів і часть радинського.

Був час, що дикі азійські Авари заняли, між иншими, і край українських Дулїбів на Холмщині, над котрими в Х. віці запанували були Поляки. Був се період твореня сильної київської держави і консолїдації українських племен в половині Х. віку, і в році 981 князь Володимир Великий відобрав Холмщину від Поляків і прилучив її до Києва. Настала боротьба між польськими князями з одної сторони, а українськими з другої о українську Холмщину, Галичину й Волинь. Польський Болеслав поновно завоював сї землі, але князь Ярослав Мудрий відібрав їх в 1031 році й поновно прилучив до Києва.

Коли азійські орди зломали силу київських князів, тоді на заході України утворилась нова Українська Галицько-Волинська Держава, і знова Холмщину, як українську землю, прилучено до неї на початку XII. віку. А король Данило навіть переніс свій престол до Холма, котре стало тепер столицею цілого великого українського королївства, що тягнулось від Сяну до Дніпра, від Припети на півночи до Чорного моря.

Холмська столиця довго не іствувала, бо знищена облогою і татарським огнем, була перенесена до Львова князем Львом, третим сином короля Данила, котрий поширив свою державу аж до Люблина в 1290 році, де тоді мешкало сеж-саме українське племя Дулїбів; але за панованя Юрія, сина Льва, Поляки відібрали Люблин в 1302 році.

За Льва II., сина Юрієвого, Литовці, під проводом Гедиміна, вперше напали на північну часть Холмщини в 1320 р. й відбили Підляше. Український Люблин пропав раз на все, бо вже не повело ся українським князям відібрати його від Поляків, а з бігом віків тамошне українське населене частинно було виперте на схід, до Буга, а частинно зспольщилось, хоч і тепер ще там є значне число Українців.

Вкоротці Литовці підбили й инші північні українські та білоруські провінції, але самі приняли нашу мову й нашу культуру. Від 1340 р. наступила 50-літна боротьба о українські землі між Польщею й Угорщиною по одній, а Литвою й Україною по другій стороні. Литовський князь Любарт і Юрій Наримунтович запанували на Україні, і північна часть Холмщини, себто Підляше (Дорогичин) позістала при Литві аж до 1569 р., коли то Польща анектувала Підляше актом так званої Люблинської Унії, котрою Литва звязалась з Польщею; і всї українські землі, що тоді були під литовськими князями, в сей спосіб підпали під польське панованє. Полуднева часть Холмщини, себто Холмщина властива, була знова занята Поляками в 1387 р. Так отже полуднева Холмщина вже 531 літ, а Підляше 349 літ є в польськім поневоленю.

А що Литва, а відтак Польща запанувала над нами, то се не було з вини тодїшних українських володарів, лиш се було спричинене географічним положенем України, котра була виставлена на безнастанні й безпощадні руйнуючі татарсько-монгольські напади, як на Лівобереже так і на Правобереже. І ся Україна, вишщена на силах обороною Европи перед монгольським наїздом, не могла дальше опертись Литовцям та Полякам, котрі всїх сил докладали, щоб цілу Україну загарбати.

Унія, як Городельська в 1413 р., так і Люблинська в 1569 р., Литви (а нібито й „Русі") з Польщею, не принесла ані нам ані Литовцям нічого доброго — тільки дала більші претенсії польським панам загарбати землі наших мужиків та боярів, завести панщину, край висиcсати, використовувати матеріяльно й економічно, а пізнійше своїми хитрими урядженями й привілеями зпольщити нашу інтелїґенцію; бо річ відома, що сотки тисяч наших найкрасших синів жертвувало свою науку й енергію для побільшеня слави Польщі, й на все пропали для України. Ся угода, то підступ, яким Польща вкрала українські землї.

Підчас першого розбору Польщі, в 1772 році полуднева часть Холмщини пійшла була під Австрію; а підчас третього розбору, 1795 року, Австрія забрала цілу Холмщину. Але віденським миром в 1809 році вона знова перейшла до варшавського князівства, а відтак в 1813 році до Росії.

На півночи від холмської території лежить славна на цілий сьвіт Біловежська пуща; на полудні львівсько-люблинська височина, Розточе; на схід ріка Буг; на захід ріка Вепр. На півночи є дуже врожайна рівнина, від 1—2 стіп чорнозему, котрий покриває підклад глини. Зчаста є острови пісків. Є богато більших і меньших річок та підмоклих місць з буйними луками. Ростинність там дуже ріжна і буйна. Лісів, особливо соснових та березових, богато, а при мочарових місцях цілі гаї верб. Околиці чудово красні.

(Дальше буде).

ОДИНОКА ОРІЄНТАЦІЯ.

В статі „Історична Польща, чи відбудована Росія" львівське „Діло", яке редагує др. Василь Панейко, розбирає справу злуки з Україною тих українських земель, які належали до Австро-Угорщини. Автор статі вказує, що для львівської України є лише один і одинокий вихід: злука з київською Україною! Колиб київська Україна навіть не була самостійною, а була лише складовою частию федеративної Росії, то й тоді львівська Україна мусить з нею злучити ся.

Українська Держава зложена з Галичини, Угорської Руси й Буковини, — не може самостійно істнувати. Вона мусілаб шукати тіснійшого союза з одним з двох сусідів: або з Польщею або з Росією.

Про якунебудь злуку або й союз з Польщею „Діло" не хоче навіть думати. Хоч Поляки стараються всїми способами страшити Українців московською неволею, а притягнути хочуть їх до себе, кажучи, що Українці дістануть в Польщі територіяльну і національну автономію — то „Діло" не приймає сеї пропозиції, бо є ві, каже, сьмієв би ся навіть сам Вілсон. „Діло" каже: — „На пропозицію Поляків відповідаємо ясно й отверто, що наша децизія в кождім разі звучить: проч з Польщею! Коли би навіть закордонна Україна не мала удержати ся яко самостійна держава і війшла би в склад відбудованої Росії, то і тоді децизія нашого народу, як далеко сягає його розселене — по Сян і аж поза Карпати — звучала би: до України! Нехай Поляки не страшать нас відбудованєм Росії. Злука з нею означала би в кождім разі злуку з закордонною Україною, або злуку українських земель".

ДОПИСИ.

MANCHESTER, N. H.

Заснованє Українського Народного Комітету.

Дня 22. грудня 1918, відбулось у нас віче. Хоч у Манчестер є мало Українців, але хто себе почував Українцем і Українкою, той прибув на збори. Збори отворив короткою промовою т. Лесьо Спєли, пояснивши ціль зборів і пригадуючи довгі муки українського народу від тих опришків Ляхів, котрі своїми надужитями в Галичині перевисшали колишних фараонів.

Забрав голос т. О. Марчак, зачеркуючи в ярких словах теперішнє положенє України і пекучу справу висвободженя українського народу з ляцьких кігтів та даючи до зрозуміня, що в такій важній справі сила не в словах, але в ділі. Тим ділом є поміч і то поміч скора; поміч грошева для наших делєгатів, котрі поїдуть до Парижа, щоби боронити нашу справу.

Пані М. Стриків відспівала новий гимн „Вже воскресла Україна", чим збільшила заохоту до праці.

При кінци вибрано Комітет і приступлено до збірки. Збірка заходом т. О. Марчака випала, як на таку малу горстку Українців, вдоволяючо. Около 300 долярів зложено на сали, а хто не мав при собі більшої суми, казав записати себе, а деклярованну суму дасть колєкторам, котрих вибрано. По скінченю колєкти сейчас збірку вишлеть ся до Українського Народного Комітету. Спис жертводавців буде оголошений тоді, як всі подають се, що деклярували.

На закінченє відспівано „Ще не вмерла Україна" і присутні розійшлись у веселім настрою домів, в надії, що „нам, братя, усьміхнеть ся доля".

ЗА У. Н. КОМІТЕТ:
Н. Плечій, предс.;
М. Добрянський, кас.;
Л. Стець, секр.

BROOKLYN, N. Y.

Дещо з житя місцевої української громади.

Від часу, коли еміграція Українців до Злучених Держав постійно зростала, то й до Бруклина прибувало рік-річно значне число Українців. Коли перед кільканаздцятн літами була їх тут лиш мала горстка, то вже перед виповідженєм війни було в Бруклині Українців около пять тисяч.

Не маючи спершу своїх власних організацій, наші люди вступали до ворожих собі товариств і братств, польських і канадських, де їх дуже радо приймали. Аж в році 1905 заходом сьвідомих Українців завязано перше братство, Пресв. Тройці, опісля товариство „Запорожську Січ" на Норт Сайд, а потім инші.

З побільшенєм числа Українців стали змагатись і потреби духові. І в році 1913 закуплено та зреставровано церкву, під котрою містить ся галя на збори, а заразом школа для дітий, читальня „Просьвіти і галя на представленя.

Як дотепер, то в Бруклині істнує 17 українських товариств і братств, розкинених по далеких дільницях великого Бруклина. З виїмком кількох, котрі свої збори відбувають в гали церковній, всі инші переводжують свої збори по коршмах. Відчуває ся отже брак народного дому, де могли би відбувати ся збори товариств і братств, віча, представленя, концерти і т. п. Тож в році 1916, 10. жовтня, заходом злучених товариств і братств основано Укр. Народну Раду в Бруклині, котрої задачею є між иншим збиранє фондів на закупно або побудованє народного дому. В протягу тих двох літ ся організація придбала на ту ціль $970. Належить взяти під увагу, що на сю суму вплинали лише дрібні жертви, як збірки при ріжних нагодах (на весілях, хрестинах, балях і т. п.), жертви давані з нагоди коляди, жертви зложені поодинокими Українцями, котрі не стоять в жаднім товаристві, і з оподаткованя членів по 25 центів. Тяжка і мозольна се праця, але постійно йде вперед.

В недавності м. р. відбулись річні збори, на котрих порішено много важних справ і змінено кілька точок статута. Вкінци вибрано головний уряд, в склад котрого увійшли: Іван Кравчук, предс.; Волод. Яськевич, секр.; Іван Флинта, кас.; Іван Балко, тростіс; Михайло Баглай і Дмитро Біляш, контрольори; Андрій Яцишин, заст. предс.; Дмитро Зварич, заст. секр.; Михайло Відик, заст. касієра.

Маємо непохитну надію, що при щирій праці в згоді і єдности дочекаємо ся свого власного народного дому.

Українець.

AKRON, O.

Чи ще так довго буде?..

В неділю, 15. грудня м. р., пішов я до церкви на богослуженє і почув, як місцевий священик оголосив по проповіди, що в Мей Савт Публік Скул буде руське віче з концертом.

Пішов я на те віче і бачу: виходить на сцену батюшка з бородою тай зачинає „какатя" про Росію і вихваляти російське правительство. По укінченю промови батюшки виступив мішаний хор в українських костюмах (около 50 співаків) і начав співати наші українські мельодії, але „Ще не вмерла Україна" поминув.

Між присутними було богато нашого народу, на чолі з нашим дякоучителем, котрий бачив там галицьких кацапів, що співали наші народні пісні. Дуже гарно було нам слухати, як „руссkie" попсували ся нашими рідними звуками...

Ганьба і встид нашій акронській громаді, котра ходить по чужих кошарах слухати своїх власних пісень, а сама не возьметь ся до праці, аби показати, що сама може заспівати свої рідні пісні.

Ануж, Братя, до діла, бо тепер нам якраз зоря засьвітила, а ми в такій темноті сидимо.

Десь по инших місцевостях попи чужинців до себе притягають, а у нас то й свої люди до чужих утікають. Гей, парафіяни! Час би вже нам позбути ся таких учителів, котрі не дбають за добро свого народу. Постараймо ся о добрих провідників, котрі будуть дбати за український нарід і ширити-муть нашу ідею. Тоді ми не будемо ходити до таких, котрі є противні нашій славній Україні.

Проч з противниками нашого народу! Нехай жиє Вільна Україна!

Б. С. Тарасович.

TRENTON, N. J.

Український податок.

На заклик комітету при братстві св. Петра і Павла, від. 245 У. Н. Союза, в Трентон, слідуючі члени зложили свій український податок: П. Стадник і І. Сойка по $10; П. Стадник і В. Гасій по $6; О. Наконечний, С. Скалатський, М. Палажій, М. Скалатський, О. Михальчишин, В. Кушнір, Ф. Федорович, С. Сенюк, Г. Климович, О. Петришин, К. Заблотська, М. Дахович і М. Скуропат по $5; І. Сабат $3. — Разом $100.

Богато Українців в Трентоні декларували значні квоти, але ще не зложили. Сподіваємо ся, що буде яких кількасот долярів. Є сьвятим обовязком кождого Українця дати податок український. Ми не можемо сидіти з заложеними руками в так важній переломовій хвилі, коли кується доля України і коли польська шляхта витягає свою хижу руку по наші землі, политі потом і кровю наших рідних братів.

Тому кличемо до всіх Українців тут на земли Вашінгтона: Зложім, Родимці, свій народний податок! Поможім вигнати наїзників з нашої землі! Проч з ними! Нехай між нами лунає славний козацький клич: „Або здобути, або дома не бути!"

Але саме слово остає тільки пустим звуком. Нам треба ділом помочи свому народови. Як не зробимо сього тепер, то вже ніколи не зробимо! Даймо жертви! Даймо і ще раз даймо! Хто зараз дає, той два рази дає! Бо сеї справи не можна зволікати! Коли ми не використаємо теперішного моменту, то пропала наша доля. Наш нарід буде дальше стогнати в чужій неволи, а ми проклинемо тої день свого народженя, бо красша смерть і могила, ніж таке житє. Тож покажім, що ми вміємо постояти за українську справу. Покажім, що ми сини козацькі, що ми сини Неньки-України!

ЗА КОМІТЕТ:
М. Скуропат, предс.
П. Стадник, кас.
М. Палажій, секр.

HAMTRAMCK, MICH.

Театральне представлене.

Гамтрамк, Міш., як всі инші місцевости сего стейту, був довший час навіщений інфлюенцою, котра чимало людий забрала зі собою в незнані нам сьвіти. Хотяй не оминула і наших братів, то все ж можна сказати, що Українці в Гамтрамк мали в ней якусь спеціяльну протекцію (по части ощаджала їх) в порівнаню до инших націй. Та помимо того ся пошесть нагнала таки богато страху і якогось непевного ожиданя, а коли позамикали були всі публичні льокалі, то на людий напав був справдішний ляк. Житє в товариствах устало цілковито, ніде не мож було зійтись, поговорити, порадитись, розвеселитись. Кождий у вільний час блукав одинцем, не знаючи, що зі собою зробити.

Житє нашого робітника в Злучених Державах вже само собою представляєть ся досить сіро та буденно, а коли відняти йому можність хоть раз в тиждень зобачити ся з краянами та знайомими, то воно стає чорне, незносиме, як галицька осінна слітна ніч. Тому отворенє льокалів по тритижневім замкненю повітали люди з правдивою радостию. Приспанє житє в ріжних товариствах ожило знову з подвійною силою. Збори, віча, концерти і представленя посипали ся мов з рукава.

Наші люди найбільше інтересують ся і люблять представленя, на котрих хоть на хвилину забувають про свою еміграцьку долю, а переносять ся гадкою геть далеко за море, під рідну, убогу, але дорогу стріху.

Обсервуючи сих запрацьованих людий (котрим доля від самої колиски була лише мачохою), з яким заінтересованєм та жадобою вони слідять перебіг даної штуки; як вони тішать ся, або сумують разом з аматорами на сцені, — стає чоловікови якось так тепло та любо на серци... Житє стає ся приємнійше; взагалі відчуваєть ся якусь надію, якусь віру, що ти не є сам одинокий на чужині, та що побіч тебе є ще й инші, які люблять своє рідне.

Взагалі аматорські кружки та співацькі товариства на чужині є правдивим скарбом та дорогоцінним лікарством для зболілої, прибитої горем душі, а одинокою бальзамом на затерте ріжного рода переконань та ріжниці партийних. У тих кружках чи товариствах всі ми забуваємо про ріжного рода класові, домашні свари, а відчуваємо лиш одно: що ми є одні діти одної неньки України. Є одріжним нашим бажанєм є видіти її вільною, независимою, де не буде ні хлопа ні пана, а лише рівні і вільні та щасливі горожани української републики.

Таким власне корисним і найрухливійшим товариством є в нашій громаді драматично-співацьке товариство ім. Івана Котляревського, котре дня 15. грудня м. р. виставляло драму Кропивницького „Дай серцю волю, заведе в неволю".

Хотяй у тій порі в Дітройт приїздна труппа п. Медова грала „Циганку Азу", то гаїа Української Хати була і так повна.

Всі головнійші аматори вивязали ся як найлучше зі своєї задачі, і так: Пан Куланич в ролі Семена дуже вірно віддав парубка тихого, працьовитого, котрий любить дівчину до безтями, а притім посідає всі прикмети праведної душі. Одарку, його наречену, грала панна О. Кривик, котра вповні заслугує на похвалу за свої цілком натуральні рухи та свобідне поведенє на сцені, представляючи добродушну гарну сільську дівчину найлучше. Івана, бідного сироту (Семенового побратима), грав п. Д. Атаманець (старший), котрий своїми жартами, співами і танцями причаровував публику, яка за се не жаліла йому оплесків. Пані Яйємчукова в ролі Марусі, яка любить Микиту понад своє власне житє, в тім місци, де передражнює ся з Микитою, як також в початках божевіля, коли Микиту забрали до тюрми, показала ся знаменито. Пан П. Атаманець (молодший). Граючи найтяжшу ролю Микити, показав ся правдивим артистом, бо кождий його погляд, наймоньший рух, кожде слово було так пристосоване, що се може віддати хиба дійсний артист української сцени. Добре також віддала пані Верблицька вдову Морозиху, котра приймала в себе хлопців і дівчат на вечерницях. Пані Гевко своїм слабим голосом та мізерним виглядом лиця нагадувала правдиву 70-літну бабу зачепиху. Рівнож дуже добре випав гурт хлопців та дівчат, а головно хор мужеський заслугує на похвалу. Лише хор жіночий сим разом не дописав був (щось попсуло ся було альтам). Взагалі цілість випала як найлучше, а люди вдоволені пізно в ночи розїхались домів.

Колиб аматори ще до того придержували ся точно означеного часу, поданого в оголошенях (щодо початку представленя), то за се можна би їм сказати велике спасибіг. Представлене скінчилоб ся скорше, а не по 12-тій годині в ночи, і людям, котрі мешкають у віддаленю двох годин їзди від Української Хати, булоб не так тажко на другий день іти до фабричного ярма.

Присутний.

NEW YORK, N. Y.

Шкідлива діяльність федераційників.

Не відвертаю ані на хвилю уваги від наших федераційників. Де лише вони покажуть ся, так зараз зачинають роздори і всюди хвалять ся, що то тільки вони знають політику провадити, а більше ніхто. На кождім місци заступають ся своїм героєм і при помочи його імени згуртували коло себе несьвідомі одиниці, якими всюди заступають ся, бо вони на все готові; навіть до бійки ставати за найменьшу дурницю.

А вони не знають того, що їх проводирі не хотять приложити рук до правдивої народної праці, тільки поступають в той спосіб, аби заслужити собі на імя проводирів. Вони не стараються ся попровадити нарід на правдивий шлях, аби він зміг порвати кайдани, котрі його цілі віки гнетуть.

Через таке уділюванє народови просьвіти, щоби других, навіть образованих людий, брати за карк та викидати з галі на двір, ми мусїли би ще довго ждати, щоби наші бажаня сповняли ся. А відвічальність за таке поведенє спадає не тільки на самих тих проводирів, але й на їх головного вожда. Такої науки, яку ширить Федерація, ми не можемо звати просьвітою, або народною роботою, а з такими людьми то всяка народна робота є неможлива.

Нарід мусить виступити проти такої безглуздої роботи, фальшивого патріотизму та підлої політики, бо правдива політика стремить завсїди до злуки, до єдности. Здобувши єдність у політиці, ми тимсамим осягнулиб і єдність народну, о котру нам властиво тепер ходить в тій важній хвилі для нас тут в Америці. Нам не радувати ся такою безличною політикою; нам радше плакати хочеть ся над такою політикою, коли видимо, що наш український нарід ведеть ся знова в таку пропасть, у яку вели нас наші довголітні вороги, котрі старали ся, аби наш нарід ніколи не побачив денного сьвітла.

Наш нарід мусить тепер рішучо домагати ся, щоби наші теперішні проводирі говорили всюди щиру правду, котра є для нас найкорисніша, а під теперішну пору і найважнійша. Наші проводирі повинні при кождім зіткненю з народними масами звертати увагу на значінє теперішньої хвилі, як се роблять староукраїнські провідники нашого селянства і робітництва, котрі тримають ся здалека від всяких неоправданих плєбісцитів та понижаючих компромісів. Ні! Ми не повинні йти за такими проводирями, котрі братають ся з нашими ворогами! Наше визволенє мусить бути ділом наших власних рук, а не плєбісциту федераційної трійці: Січинський-Ревюк-Цегаиський. Ми повинні залишати тих закукурічених патріотів, котрі все завертають людям голови про своє геройство і папарне житє, та перед котрими все стоїть велике „Я". Коли наша теперішна і будуча праця політична має принести нашому загалови дійсний хосен, то уповаймо на свою власну повагу і силу, а не на плєбісцит очайдушних героїв та самозванчих докторів.

Коли би тим героям і докторам лежала на серци дійсно українська справа і колиб їм направду ходило о щастє українського народу, то вони не браталиб ся з Ляхами, нашими найбільшими ворогами, та не хвалилиб ся такими дурницями, що Федерація спинює війну, бо погодила ся з Поляками за плєбісцитом.

Панове від плєбісциту! Дайте українському народови правдиву науку та правдиву політику, а тоді наш нарід буде вас благословити. Коли ви хочете вести провід у нашій політиці, коли хочете бути народними сівачами, то сійте зерна правдивої науки і розумного демократизму, опертого на цілім нашім народі, а не на одній групі.

Ви хвалите ся, що устроїли по наших громадах 300 віч. А чи ви знаєте, що як би не ті ваші нещасні віча, то наш нарід у Злучених Державах вів би тепер одноцільну політику, з якою мусїли би рахувати ся навіть наші вороги? Ви своїми партійними капчами, ба навіть особистими бізнесами, завели між нашим народом нечувану доси незгоду, кривню, віроломство, національну байдужність і много инших пороків, які точать наш здоровий доси організм. Панове! Наша історія вас строго осудить, а наш нарід буде гидити ся вашими іменами!

Провідники західно-европейських народів вже давно зрозуміли тое, що вяже найлучше даний нарід, а що спричиняє роздори серед народу, отже лишили картійність на боці, яко річ приватну, а всі свої маси кинули кличі до згоди, до нового житя і до єдности. І нині робітництво західної Европи стоїть на найвисшім степени народної і класової злуки та пізнаня народних прав своєї вітчини. А се, що ви зробили на земли Вашінгтона, буде записане грубими буквами (не золотими, але чорними!) в історії американської України. Се буде сьвідоцтвом, що ви не зрозуміли своїх обовязків, або що мали на оці лише свій особистий інтерес.

Від початку вашого приїзду тут до Америки ви насамперед накинули ся на наших давних провідників в рідним краю, а потім зачали поганити тих, що з ними симпатизували. Зате при кождій нагоді ви виносили понід небеса себе та своїх прихильників. Та бо ви ще й тепер кричите та називаєте себе добродіями нашого народу.

Вже би час, щоб український нарід звернув увагу на їх масонські слова, котрими вони завсїди підхлібують ся, та завертають людям голови, щоб і дальше не було спокою в нашій рідній хаті. Та я думаю, що кождий щирий Українець зрозуміє тепер річ, о що ходить нашим фальшивим провідникам, і не позволить дальше себе водити за ніс. Бо вже досить для нас тої їх господарки, яку вони доси робили не на пожиток, але на шкоду нашому народови.

Тимко Мілєщук.

CHICAGO, ILL.

Автократія паперової Федерації і її агентів.

Дня 22. грудня 1918 товариство „Січ" при помочи усіх товариств, котрі гуртують ся при парафії св. Николая, скликало збори як місцевих так і позамісцевих відпоручників товариств, щоби завязати комітет і скликати всеукраїнське віче в нашій місцевости і на нім запротестувати проти польської загорілости, котра простягає руку по українські землі.

Та не так стало ся, як сьвідомі люди думали зробити. Не бракло агентів від Федерації, які прийшли навмисне, щоби розбити наради. А ними є ті, котрі і на Федерацію ніколи цента не давали, а уживають її імени і Січинського, щоби легше розбивати велику народну роботу. І перший з них, Ткач, запитав, хто позволив скликати наради, коли нема позволеня від Федерації? „Перше дістаньмо позволенє від Федерації, — говорив він — а потім вступім до неї і тоді будемо робити віче та протестувати будемо проти Поляків". Протест має диктувати Федерація, а Січинський писати. Хто з Українців не належить до Федерації, не має права занимати ся народною роботою.

Сим він викликав велике обуренє між делєгатами і о. Микола Струтинський вніс протест, аби не мішати Федерації там, де ходить о спільну роботу.

Коли внесенє о. М. Струтинського одобрено більшостию голосів, тоді зграя большевиків та презбітеріянів і слухачів біблійних викладів наробила крику-єуку і предсідатель був змушений покинути місце тимчасового урядованя. Часть делєгатів опустила салю, а голота скористала з сього та вибрала собі комітет, не зважаючи, чи присутні делєгати годили ся на них чи ні. Вибрані оголосили, що їх вибрано через акламацію і замкнули наради, не давши людям знати, чи і коли будуть другі збори або яке віче. Отже дочекали ся ми від Федерації того, чого ніхто не сподівав ся. Мусим дозволяти ся паперової Федерації, чи тобі вільно робити віче і збирати поміч для вітчини.

Ми відзиваємо ся до Вас, пане Січинський: Чи дійсно каже Федерація так робити своїм агентам, чи ні? Чи вільно убивати українського духа в тих людий, котрі сьвідомо не хочуть бути членами Федерації? Коли нам було вільно збирати тут гроші на се, аби Вас, пане Січинський, виволити з Діброви, то чи не вільно нам збирати і тепер гроші, щоби виволити неньку Україну? Чи так говорить статут Федерації?

Як так, то нарід мусить инакше до вас всіх забрати ся. Ми вас, неробів, абсолютно зігноруємо, але працювати для спільного добра не наперестанемо.

К. М., Н. І., Ш. Т.,
учасники зборів.

ДО УКРАЇНЦІВ В АСТОРІЇ, Л. АЙ., Н. Й.

Заходом бр. св. Николая, від. 5. У.Н.С., відбудуть ся

ЗАГАЛЬНІ УКРАЇНСЬКІ ЗБОРИ

ДНЯ 9. ЛЮТОГО Б. Р.

о 5-тій годинї пополудни, **в гали Олимпік Парк, 879 2-га Евеня, коло Потер Евс., в Асторії, Л. Ай.**

Всї місцеві і позамісцеві Українцї повинні на тих зборах явити ся, бо ганьба буде тому, хто спить у страшну хвилю страшних мук безталанної нашої вітчини України. Нехай ніхто не важить ся сидїти в дома тодї, коли наш загальний інтерес вимагає, щоби ми зійшли ся і порадились над своїми власними потребами. Тож на збори, Українцї з Асторії! Зійдім ся всї як один, без ріжницї на якінебудь партійні переконаня, хто тільки чуєть ся Українцем. Не тратьмо віри і надії, витворім спільну силу, а поборемо ворога і освободимо нашу Неньку від польських тиранів і кайданів. Зробивши те, ми станемо вільними і заспіваємо: „Воскресла Україна!" Тож на збори, родимцї, на збори, щоби анї один з нас не остав ся в дома, бо тут буде щось дуже цікавого, тож хто не прийде, той буде дуже жалувати.

11 КОМІТЕТ.

ЖЕРТВИ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА НА УКРАЇНСЬКИЙ СИРОТИНЕЦЬ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

Філядельфія, Па. Члени бр. св. Володимира, від. 105, зложили: К. Шагала $10.00; Н. Росолович і О. Баран по $5.00; Р. Слободзян, Т. Тур, Ю. Баховський і П. Козларський по $3.00; П. Чорний, І. Фучка, М. Козларський і О. Мучак по $2.00; М. Кобза і Ф. Фучка по $1.50; І. Телемко, П. Солян, Т. Фучка, І. Мулїцький, П. Шагала, С. Гаврилко, Т. Маслюк, Г. Билюх, М. Паславський, Н. Цибак, П. Маслюк, Д. Теленчак, І. Клим, І. Поточний, П. Костик, Т. Слободзян, Н. Салагай, С. Максим і Н. Н. по $1.00; А. Цїхий 50 цнт.; дрібними датками $4.30; бр. св. Володимира $11.20. — Разом ... $78.00

Тейлор, Па. На руки Івана Хорошого й Івана Камінського зложили: о. І. Петрихович, Т. Семчук, І. Ґураль і І. Макута по $1.00; Я. Бейко, П. Варендзюк, С. Олїйник і І. Хороший по 50 цнт.; Г. Рицей, І. Маркович, М. Крук, Н. Галущак, М. Ґарбарський, Ф. Буць, Г. Бойко, І. Кривинь, М. Гарничук, Г. Маркович, С. Михнич, І. Товарницький, Г. Дранута, В. Козловський, І. Тиртивич і І. Камінський по 25 цнт.; І. Борсук і Ф. Шехович по 20 цнт.; М. Ручинський і П. Михнич по 15 цнт.; Б. Рабак, І. Сеньків, С. Маркович, Ф. Сала, Н. Михнич і Г. Біловус по 10 цнт.; І. Ільчишин 5 цнт.—Разом $11.35

Вор, В. Ва. Члени бр. св. Івана Хрестителя, від. 157, зложили: Н. Дзуба, М. Шимановський, Ю. Федорич і М. Кливак по $1.00; Ю.Земан 50 цнт. — Разом ... $4.50

Юнгставн, О. Члени бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, зложили: Бр. св. Івана Хрестителя $10.00; І. Федаш, Н. Торський, І. Гармич, М. Присташ і І. Сухий по $1.00; І. Поточний, М. Кулиц, І. Лощак, А. Грицик, Т. Філь, О. Опалка і О. Сеньчак по 50 цнт.; дрібними жертвами $4.50. — Разом ... $23.00

Вебстер, Масс., Антін Лемешка жертвував ... $3.00

Кантон, О. Василь Пилипів жертвував ... $2.00

Вілмінгтон, Дел. Члени 247-го відділу зложили: П. Герелюк $5.00; М. Біян $3.00; М. Гливяк $2.00; К. Марків, Т. Марків, І. Марків, І. Биц, В. Гичка, Н. Босак, П. Адамюк, С. Гливяк, М. Сушинський, В. Бадуровський, М. Цибенко, М. Марцїнишин, Т. Яворський, К. Стрільбицький, Т. Колодїй, М. Ґула, С. Фіґун, І. Сопків, К. Федишин, А. Буда, Г. Шиманський, Д. Сивий, Г. Січка, П. Борко, П. Хмляр, Н. Солтис, П. Гута, Г. Гнатовський, Н. Андрушин, І. Білецький, Т. Поручник, П. Левицький, Д. Біян, М. Єдинак, В. Гірний, Ю. Мичуда, В. Библюк, М. Кучапський, Я. Данюк, П. Тиравський, В. Качмар, Т. Данило і П. Левицький по $1.00; А. Гарванко 55 цнт.; Г. Біян, І. Хрущ, К. Левицький, М. Цибенко, Т. Особа, О. Тимчишин, П. Процак, П. Царик, І. Цишик, П. Савка, Ю. Цишик, М. Кіт, С. Кріль, Д. Значко, А. Сьвітий, Анна Дицьо, Я. Шиманський, М. Подоляк, Д. Качмар, П. Заячковський, П. Федьків, С. Сивий, С. Гуйда, В. Чаник, І. Нїмець, П. Яремчук, М. Гира, В. Ваврух, О. Хома, П. Белей, Я. Майор, Т. Боґоніс, С. Розак, Н. Боднар, М. Копчак, І. Борис, Т. Марущак, Д. Марущак, Н. Федецький, В. Щатинський, М. Мамовський, С. Опришко, М. Заячковський, Д. Марцїнишин, П. Гринишин, І. Ярославський, Я. Данюк, І. Баран, І. Лїщинський, М. Базилюк і І. Гадпияк по 50 цнт.; К. Теплий і П. Сас по 40 цнт.; О. Бутинський 35 цнт.; П. Возний, Д. Босак, Г. Сиракис, С. Суський, Г. Косовський, М. Марущак, П. Сурма, М. Сурма, Н. Щатинський, А. Шланак, М. Процак, В. Стахів, П. Тхорик, С. Ланко, Г. Дицьо, І. Журавський, І. Ханик, В. Труш, К. Воленїк, А. Манзияк, Д. Сас, А. Куцанський, М. Сиваш, І. Ванкович, П. Смиковський, В. Городецький, П. Щерба, Т. Гик, І. Коростинський, С. Сенчишин, П. Цибанко, Д. Бац, А. Люба, І. Косовський, І. Паславський і С. Лущин по 25 цнт.; П. Мальговський, Ф. Зїнкевський і Н. Казьо по 20 цнт. — Разом ... $89.80

Вест Ньютон, Па. Члени 225-го відділу зложили: А. Петриняк, І. Геча, Г. Ковальчук, І. Марусяк, І. Дидьо, П. Гусак, Д. Штепик, С. Марусяк, Г. Копчак, Д. Ковальчик, П. Гулїй, М. Демко, Н. Полюга, С. Петрина, М. Сохач, Ю. Проць і Ю. Хула по $1.00; І. Купнїський, Д. Геча, Ю. Киселиця, А. Житрацький, В. Касїй, Л. Гулїй, С. Заяць і О. Петриняк по 50 цнт.; М. Помога 30 цнт.; Г. Міхаваль, Т. Поливка і В. Геча по 25 цнт.; М. Шевчук 12 цнт. — Разом ... $22.17

Джерзи Сіти, Н. Дж. Бр. св. Володимира, від. 286, жертвувало ... $10.00

Бріджпорт, Па. Члени бр. св. Михаїла, від. 15, зложили: С. Козак і Г. Влох по $2.00; І. Влох, М. Макоїд (старший), М. Макоїд (молодший), М. Чернецький, М. Ґадзїцький, К. Біляк, К. Ясїновський, І. Шаравара, І. Малецький, М. Цельна, І. Нидза, О. Гнидович, С. Шиква, Г. Юшвак, Н. Смалиґа, І. Хома, Н. Савчий, К. Савчин, Г. Макоїд, А. Заркопий і Ф. Ґесїцький по $1.00; П. Рогальський 80 цнт.; Ю. Кушпїй, І. Фін, Л. Назир, Г. Шибат, М. Шибат, Л. Сарабун, М. Козак, Л. Стелнюх, М. Ґадзїцька, І. Дикой, П. Рогальський, А. Фірута, Т. Гавришко, Н. Стельмах, В. Пухта, З. Снибол, В. Малє, Н. Рогальський, М. Вовк, Т. Голубенний, В. Рудзїлович, В. Стельмах, І. Мудрий, М. Тірута, М. Маточинський, П. Ґадзїцький, Н. Сївонот, Т. Савїцький і Б. Слободзян по 50 цнт.; Є. Слободзян, Л. Казимпа, Н. Н., П. Копак, М. Ляхович і Н. Пало по 25 цнт.; Г. Пухта 20 цнт. — Разом $42.00

Ґлен Лайон, Па. Члени 154-го відділу зложили: Н. Мадяк, А. Фринцко, А. Фринцко, І. Ной, М. Ткач, Марія Кивеш, П. Долинський, М. Прислопський, П. Кочинський, І. Павліна, Т. Киц, І. Музика, о. Стефан Мілянич і А. Круликовський по $1.00; А. Малярчик, Г. Фуджак, Т. Фуджак, В. Тулай, Л. Пишник, І. Темоганич, Ю. Домашинський, П. Кивеш, М. Вошеський, Н. Москва, А. Киблеш, Анна Петришак, А. Пеляца, І. Скородинський, П. Федак, М. Федак, Г. Андрейчак, Н. Сїйчак, А. Рішко, Ю. Баран і М. Тирпак по 50 цнт.; Н. Долинський, І. Маркович, Т. Лицусь, М. Коваль, І. Купер, А. Лакатош, Ю. Киба, І. Шимко (старший), Т. Адамович, В. Хованець, І. Щерба, А. Скородинський, І. Вотралик, М. Фуджак, М. Кравців, Марія Ґудак, А. Киц, А. Білиця, П. Парила і В. Скородинський по 25 цнт.; М. Кривак 12 цнт.; Л. Токарчик і Л. Шитач по 10 цнт. — Разом ... $29.82

Вайтстон, Н. Й. Тов. „Просьвіта", від. 129, жертвувало ... $10.00

Патерсон, Н. Дж. Члени 64-го відділу зложили: М. Юрчишин, Т. Кащишин, П. Гудима, А. Фрига, Д. Фарбанець, О. Мицан, Т. Діка, Д. Буджиган і Ф. Даців по $1.00; І. Олїйник 70 цнт.; Р. Житків, С. Атаманець, П. Федункевич, П. Дудяк, В. Діка, І. Рудик, Н. Макщук, С. Буджиган, П. Даців, О. Жугаєвич, З. Тюрецький, М. Сас, Г. Нячка, П. Похмурський, П. Телевяк і С. Сарафим по 50 цнт.—Разом $18.05

Брокпорт, Н. Й. Василь Пакула жертвував ... $1.00

Фінксвіл, Па. Члени 321-го відділу зложили: Н. Ступницький, Л. Грущак, Д. Савчин, В. Котик, П. Яворський, П. Садівський, Л. Сїлецький, Г. Критович, Ф. Городиський, Р. Ничипор, Н. Ничипор і І. Федак по $1.00; М. Чайка і А. Бокало по 75 цнт.; І. Павлюх, Е. Черевко, П. Рудницький, О. Білиньский, Ф. Цюх, О. Бронишький, П. Волошанський, П. Рудницька, І. Лїсовський, А. Рогала, М. Матковський, П. Гозїяш, І. Гозїяш, Д. Поточняк, П. Поточняк, С. Дудич, Ю. Ничипор, В. Лев, Г. Ших, Ю. Карпїнець, В. Цюх і Д. Мищавка по 50 цнт.; Г. Сеник, М. Критович, І. Малїновський, Г. Комар, А. Федчак, І. Цюх, С. Шпак, В. Войтович, Ф. Голубин, М. Левицький, І. Боґуцький, І. Садівський, Н. Боґдай, В. Камінський, В. Кіс, М. Чапай, Д. Грабовський, І. Демко, Н. Грицак і В. Ільчишин по 25 цнт. — Разом ... $29.50

Коплей, Па. Члени 124-го відділу зложили (збіркою заняли ся: Николай Віщук, Василь Романів і Денис Козак): А. Седляк $1.00; М. Ґулкевич, А. Сима, В. Жубрик, Ю. Цап, Н. Савка, С. Сеґінь, Н. Федоринець, Г. Бабяк, Д. Бабяк, І. Шолтис, В. Смаркуцький, Н. Нусь, Н. Хомякевич, М. Стронг, Д. Пращак, Ю. Лавкай, П. Товарніцький, М. Легкий, В. Ґулкевич, М. Драбик, П. Решетар, М. Коченаш, І. Петрик і С. Добль по 50 цнт.; П. Маслїнський 40 цнт.; М. Сорокач, П. Теребецький, С. Олесень, Д. Дїтиняк і О. Боднар по 30 цнт.; І. Фурка, І. Романів, М. Фурка, Г. Волянський, П. Кочинаш, М. Лемчак, І. Розятик, П. Романський, Т. Кавнїй, Т. Білоус, Н. Віщук, І. Заневич, І. Романишин, Д. Бала, Л. Лешик, О. Майцький, І. Мазур, Т. Мазур, М. Майкович, Г. Перун, П. Перун, А. Крупа, Ксеня Бруцяк, М. Бубенко, Н. Бруцяк, П. Гаргай, С. Мацько, Г. Хрін, Т. Радьо, І. Халупа, Г. Гольда, П. Гурняк, І. Терлецький, М. Куземчик, М. Параньчак, Д. Мінько, П. Коколюс; В. Фаник, П. Плечінь, В. Пельо, Н. Коченаш, П. Хомка, Анна Плечінь, М. Радьо, А. Стах, С. Бепко, П. Ткач, М. Ковалик, В. Кочинаш і І. Денис по 25 цнт.; А. Боднар 20 цнт.; В. Гафіш і П. Романець по 15 цнт.; В. Коколюс, М. Русин, П. Кица, С. Сасяк, І. Олїйник, К. Несторович, П. Цибулївський, Г. Федоринець, П. Ґурняк, В. Лялик і Я. Струсь по 10 цнт. — Разом ... $28.95

Вандерґріфт, Па. Члени 110-го відділу зложили: О. Курочка, І. Чайковський, І. Гнатів і Б. Бочан по $1.00; С. Простий, П. Крушельницький, С. Шумяк, Т. Рушецький, І. Голяза, А. Байдюк, І. Кричковський, М. Вітвицький, Ф. Фіялка, П. Чайковський (старший) і Г. Кульчицький по 50 цнт.; П. Чайковський, І. Чорний, А. Блавуцяк і П. Чайковський (молодший) по 25 цнт.; А. Вільчинський 20 цнт.; І. Завальнїцький 10 цнт. — Разом ... $11.05

Сиракюз, Н. Й. Члени тов. „Запорожська Січ", від. 317, зложили: тов. „Запорожська Січ" жертвувало зі своєї каси $5.00; І. Лїщинський, Т. Ковальчик і В. Кіянка по $1.00; К. Сушевський, І. Сушевський, О. Шмокалюк і І. Татарин по 50 цнт.; В. Осухівський, М. Боднар, Ю. Криворука, Н. Єдинак, Ф. Фаворик, С. Сворак, Я. Фурбай, І. Чернотович, В. Осухівський, Вікторія Осухівська і Л. Залеський по 25 цнт. — Разом ... $12.75

Ст. Франсіс, Мо. Члени 50-го відділу зложили: І. Була, М. Пашко, П. Олїярник, В. Шевців, С. Шемчик, М. Сенишин (Петрів), В. Гук і С. Патенд по $1.00; А. Шіндлер, Т. Вільготний, П. Лесів, Б. Триболович, І. Семко, Текля Мальчишин, М. Кільчицький, Т. Бобрівський, І. Матолич, П. Ґреськів і П. Голдак по 50 цнт. — Разом ... $13.50

Назарет, Па. Члени 95-го відділу зложили: М. Біляк, Ю. Дибач, А. Морикін і М. Біляк по $1.00; І. Бурута, Л. Козар, П. Біляк, Н. Славич, М. Морикін, П. Прокопович; Н. Гіль, С. Павлукович і Н. Дваразняч по 50 цнт.; М. Морикін, В. Морикін, Д. Ляскович, А. Крупський, В. Шишка і Т. Гурин по 25 цнт. — Разом ... $9.75

Порт Джервіс, Н. Й. Члени бр. св. Михаїла, від. 198, зложили: Бр. св. Михаїла $5.00; Ф. Бернат $1.00; П. Дарчак 50 цнт.; П. Квасній 25 цнт. — Разом ... $6.75

Ню Йорк, Н. Й. Члени 144-го відділу зложили: Я. Курич і П. Олексів по $2.00; В. Бучинський, І. Соповський, Е. Гамар, В. Бих, Ф. Копюх, А. Хипівський, Д. Федун, М. Фіґурський, А. Лукович, К. Фуртак, Я. Тарнопольський і М. Гуменюк по $1.00; І. Жондла 75 цнт.; В. Ляхович, В. Іваськів, І. Митящук, Я. Шмигельський, Н. Гуцалюк, Д. Місь і Д. Баран по 50 цнт.; Н. Гладкий, П. Хома, І. Недошитко, Н. Баран і Д. Бих по 25 цнт.; на зборах товариства зібрано $4.70. — Разом ... $26.20

Лейтроб, Па. Члени 61-го відділу зложили: Д. Кархут $1.00; Т. Королевят, Л. Наконечний, П. Парудяк, М. Фенцик і М. Кінаш по 50 цнт.; Ф. Лекман, М. Рось і Н. Шафран по 25 цнт. — Разом ... $4.25

Шікаго, Ілл. Члени бр. св. Петра і Павла, від. 220, зложили: В. Ковалик і В. Саган по $1.00; І. Сниданко, І. Віщук, В. Вітошинський, Г. Демцьо, М. Блїдий, В. Демко, Г. Курко, М. Дзендзулюк, С. Брудний, І. Люсь, М. Савчук, І. Ромацюшак, А. Демко, І. Когут, П. Блїдий і К. Левицька по 50 цнт.; Ю. Кріль, Т. Грицевич, Д. Гнковський, І. Чорнєк, Н. Столярчук, М. Блїдий, Д. Дмитраш, І. Осїдар, І. Гарасим, А. Ривак, М. Ковальчик, Ф. Сняданко, П. Дмитраш і П. Труняш по 25 цнт.; І. Сич 20 цнт. — Разом ... $13.70

Алтуна, Па. Члени 145-го відділу зложили: Антін Бача $5.00; Т. Самсон 50 цнт.; І. Олексин, Н. Петрас, Н. Крамар, І. Висоцький і І. Потопа по 25 цнт.; Ф. Михальський 15 цнт. — Разом ... $6.90

Філядельфія, Па. Члени тов. „Згода", від. 62, зложили: Тов. „Згода" $5.00; Т. Яцко і К. Яцко по $2.50; Е. Дубіль $2.00; В. Сопіа, В. Лукачович, О. Туринець, І. Данько, К. Данько, І. Дачак, В. Волчанський, П. Пухир, С. Марич, В. Волчанський (Марич), М. Валько, Д. Ґелета, С. Цебак, Н. Особа, М. Панько, І. Козак, О. Марич, А. Дубіль, І. Крецуль, С. Староста, Я. Копитчак і В. Копитчак по $1.00; П. Когут 75 цнт.; О. Блїхар, С. Прокін, Д. Холявський, Г. Холявський, С. Савка, П. Семкович, І. Староста, К. Кропивницький, М. Лободзїц, О. Білас, О. Кукуруз, П. Щур і І. Бойко по 50 цнт.; В. Яник, І. Слевар, В. Блїхар, С. Шевчук, Н. Костишак, О. Симець, М. Розенблюм, М. Яник, А. Коцьо, П. Курчиця, І. Біщ і Г. Блїхар по 25 цнт. — Разом ... $44.25

ЗАГАЛЬНА СУМА $552.24.

В. Левчик, гол. касієр У. Н. С.

МАЛИЙ ДЖАНІ.

(Образок з житя в Ню Йорку).

В Ню Йорку, коло готелю Валдорф-Асторія, стояв хлопчина, малий Джані, з газетами під пахою, які продавав прохожим, аби помогти своїй слабосильній мамі, що з праці рук удержувала себе і його одинака. Трясеть ся малий Джані з голоду і студени і ногами потупує що хвилі. Через вікно він бачить, як в ресторані сидять пани, що приїхали автомобілем на вечерю.

Він міркує собі, що то є несправедливість, аби він мерз на дворі голодний, а другі мали все, чого тільки схотять. І се стає для нього загадкою, яку він би рад розвязати, аби знати, чому воно так є на сьвіті. Та розвязати він її не всилі. Він тільки чує, що так не повинно бути. В нього народилась перша гадка бунту проти теперішної суспільної несправедливости.

По 8-мій годині вечером малий Джані, накричавшись на стріті 4 години, вернув ся домів. Але мати ще не прийшла до хати зварити вечері і він положив ся під порогом відпочати з умученя.

Спершу думав про тих панів, що сиділи в готелевім ресторані і хотів додуматись, чому воно так є несправедливо на сьвіті. Але бачучи, що се для нього таки затяжка загадка, а тимчасом його порожний жолудок обзиваеть ся за своїм правом, став він гадку гадати, яку би то собі в біді раду дати.

І так міркує:

— Кричав я 4 години, аж горло мені зашморгнулось від студени і від напруженя. Кричу: „пейпер", „Телеґрем", „Джорнал", „Ворлд", „Ват ду ю рід", „Екстра", „Екстрі", „Ов спешел!" — але люди як люди; до крику привикнуть і не дивлять ся на бідного Джані. Він або вона машерує собі до великого стенду, для паради. Бо там купить за два пені газету, а переглянє „гедлайнс" всіх инших газет. Ще і на пікчери на магазинах подивить ся. Гей, гей, милий Боже, коли то я буду мати свій стенд і буду продавати магазини!? Як то легко буде: Іно шусть магазин, тай вже є два або три дайми. І не треба кричати; публика сама приходить і приносить гроші. А ти, бідний Джані, кричи і кричи, а як крикнеш якій старій нервовій бабі в ухо: „Ват ду ю рід?", то ще злісно насварить словом „скрап". Нема що казати, всюди несправедливість! На кождім корнері несправедливість. І на кождій стріті несправедливість. Нема правди!...

— Або мені не належало би ся нині в таку плюту і студінь піти до автомату, вкинути нікля і напитись горнятко теплої чоколяди?! От, мій партнер з другого корнера, Білі, хвалить ся, хотяй може і перехвалюеть ся, що він кождого вечера, як іде домів, ходить до автомату на Бродвею коло 47-мої улиці і фундує собі горнятко чоколяди! А я тільки часом в неділю можу собі позволити на таке лакшері.

* *

Ті гадки голодного Джані так змучили, що він заснув.

І снило ся йому, що він стоїть під вікном готелю Валдорф-Асторія і дивить ся, як пани вечеряють. Аж тут пані махає через вікно і кличе:

— Гей, Джані, з ходи но сюди!

Джані прибігає, але Ніґри його не пускають. „Ґераре" — кажуть. Йому сьльоза стала в очах, але пані встає від стола і каже: Коман, Джані!

— Ват ду ю рід? — питає Джані — і витягає до пані газети.

— Сідай, каже пані.

— Нов, я мушу продавати газети!

— Я куплю в тебе всі! Сідай, випеш велике горня чоколяди і дістанеш велику порцію „епел-паю".

Як сідати, то сідати. Беру я, малий Джані, і сідаю, хоч властиво не знаю, як то треба сідати, аби було по панськи. Ніґри на мене злобно споглядають і сьміють ся. Поставили перед мене чоколяду і пай: на маєш! Добре, гадаю собі, але бою ся зачіпати, бо не знаю, як то пани роблять в такім випадку. Та прийшло мені на гадку, що я не пан. Фа, влупив кусень пая, попиваю чоколяду і гадки не маю, що я з панами. Мара їх бери, добре що є пай і чоколяда...

* *

Але то був сон.

— Джані, Джані! — вдарив звісний голос в його уха і він збудив ся зі сну.

Протер очі і побачив, що він не в готелю; не з панами. Він на порозі не своєї хати, за яку мама платить три доляри тікневого ренту. Він тут не боїть ся панських звичаїв ані насьмішок Ніґрів, бо коло нього його стара мати. Узяла його за руку, піднесла, притулила і повела до хати.

— Мій бідний Джані, — каже мама в хаті — ти змерз, ти голодний! Мене закликала та старенька пані МекНалті, аби я взяла в неї біле до прані. Я прийшла ще перед шестою годиною. Гадала, верну ся тай скоро зварю вечерю і ти прийдеш на сам час. Але прийшла я, стою, чекаю, а вона все говорить, розповідає і балакає. Страшні річи говорила мені. Каже, що тепер сьвіт цілком зіпсутий; що Бога не має в серци. Каже, що простий нарід не має вдячности для панів, що їм дають роботу, аби могли жити. Я вже взяла біле на плечі. Стою, чекаю, рада би відійти, бо знаю, що ти голодний, а хата заперта, але пані дальше говорить. Каже, що простий нарід зачинає бунтуватись проти панів, проти тих, що йому добре роблять і позволяють жити. Каже, що Господь Бог мусить якусь кару зіслати на нарід, аби він направив ся та знова був добрий і покірний перед своїми панами. Я все потакую, бо знаєш: пані відібрала би цмате... Вже мене крижі болять, але терплю, бо що-ж зроблю; не можу пані гнівати. Ще казала, як я вже відходила, аби ти прийшов, а вона тебе навчить порядку і послушенства і я казала, що ти прийдеш, як принесеш випране біле. Вважай, аби ти був послушний і терпеливий, бо пані другий раз не дасть нам своїх брудів, як розгніваеть ся.

Малий Джані почервонів і серіозно мамі відповів:

— Мамо, та стара МекНалті не має правди! Вона тобі за працю платить, але не робить жадної ласки!

— Ти де, Джані, такого навчив ся? То вже тебе зіпсували? Ти вже бунтівник?

— Ні, мамо, — каже Джані — я виджу панів що дня. Вони нічого не роблять. Як вони можуть казати, що вони роблять на простий нарід?

— Хто тебе такого навчив Джані? Бій ся Бога, що ти говориш?

— Ніхто, мамо, бо я то сам що дня виджу на своїм корнері. Ви кажете що пани є добрі. Я також видів їх добрість, але в сні. На правді то вони не є добрі. Ти, мамо, не слухай тої пані МекНалті. Як вона тобі не дасти своїх брудів, то ми собі ще якось дамо раду. Я нині заробив 23 центи. але як я буду сильнійше кричати, то я більше зароблю. Я тепер буду скорше виходити на стріту і довше буду продавати. Я мушу скоро дотягнути до 50 центів, а потім зароблю вже на день доляра, а як буду мати свій стенд, то ти, мамо, вже відпочинеш; не будеш прати брудів! Малий Джані не був би малий Джані, як би він не став в обороні своєї мами!...

Мати розпалювала в печі і ставила варити, а малий Джані ще дальше говорив голосним, трохи захриплим голосом. Все казав, що стане в обороні своєї мами і що так дальше не може бути, а мусить бути инакше і ліпше.

Мати вже не сварила сина і не протестувала, а була горда своїм малим Джані, котрий одинокий на сьвіті своїми маленькими силами сьвято обіщює її поміч і оборону.

Їй стало лекше на серці, додало сили її змученим рукам і промінчик надії заблис перед її гаснучими очима.

І маленькому Джані на хвильку здавало ся лекше, але скоро прийшла серіозна задума, як йому взятись до праці, аби здійснити пляни і не відступити від приреченя, яке він з такою певностию і то перший раз заявив своїй мамі.

І так народилась в малого Джані перша іскра бунту.

Б. Грушенко.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила, — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Театр Укр. Нар. Громади, 217-19 Іст 6-та ул., Ню Йорк, В НЕДІЛЮ, 9. ЛЮТОГО 1919

під режісерством п. С. Комишевацького — на користь —

Тов. „Просьвіта" в Ню Йорку

при участи п-ні М. Комишевацької відограє

В КАЛАМУТНІЙ ВОДІ

(„Орися")

будені малюнки з міщанського житя А. Волоцького.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Хабаревич . . . . . п. С. Комишевацький
Марта, його жінка . . . . . п-на Р. Красновська
Гаврило Лапка . . . . . п. С. Баюс
Андрій Горленко, хвершол . . . . . п. В. Лазута
Лизавета Грабиха, ... п-ні Л. Мулярчукова
Марко Тихенький . . . . . п. А. Дячків
Орися, його хрещениця . . . . . п-ні М. Комишевацька
Ілія Морока . . . . . п. Гр. Шумський
Юрко, приказчик . . . . . п. М. Матофій
Параска, городська наймичка . . . . . п-на К. Гриневич

Річ діеть ся в передмістю города в дворищи Хабаревича.

Режісер п. С. Комишевацький.
Дірігент п. М. Гундич.
Музика п. С. Цимбрівського.
Початок о годині 7-ій вечер.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ!

Вступ 75 і 50 цнт. Гет-чек даром.

Українці! Отсим тов. „Просьвіта" дає Вам знова нагоду побачити прекрасну комедію „Орися" або в „Каламутній Воді". Хто цінить комедію, хто хоче насьміятись доволі, хай прибуде а певностию не пожалує.

Тов. „Просьвіта" є товариством запомоговим. Ціль його є підпирати своїх членів морально і матеріяльно. Місячна членська вкладка виносить 50 цнт. Вразі недуги, член побирає $6.00 тижневої запомоги; на случай смерти товариство платить $150. Підчас балю буде приниматись нових членів без вступного. Родимці! Користайте з нагоди! Приходіть на представлене! Вступайте в члени тов. „Просьвіта". Лучіть ся, бо в злуці сила!

14-15 КОМІТЕТ.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА

ВЕСТ ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Товариство „Згода", від. 62, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в неділю, 9. лютого, в галі Мот Нікол, 62 Ґредс Аве. Початок точно о годині 2.30 пополудни. Просить ся, щоби всі члени явили ся, бо є важні справи до полагодженя. Неявивший ся член буде караний. Будеть ся приймати нових членів. Українці і Українки з Вест Філядельфії і околиці! Вступайте в члени тов. „Згода". Наше товариство відпирає народні справи і платить 6 долярів тижнева своїм хорим членам. Отже прийдіть на найблизший мітінґ і впишіть ся. — П. Кокодинський, предс.; І. Белюх, кас.; В. Волчанський, секр.

НЮ КЕНСІНҐТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 296, вибрало на мітінґу дня 26. січня отсих урядників: П. Зелінський, предс.; І. Різник, кас.; Г. Волошинович, секр.; М. Бомбик і П. Скочиляс, контрольори; В. Собків і С. Цепенюк, доглядачі хорих. Мітінґи відбувають ся кождої третої неділі по першім. — Г. Волошинович, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. Николая, від. 369, вибрало отсей новий уряд: Я. Круль, предс.; І. Онушко, заст. пр.; В. Саган, секр.; П. Горвилук, заст. секр.; А. Лазар, кас.; І. Коник, заст. кас.; І. Берелак, І. Спротяк і С. Диркач, контрольори; Ф. Николай і М. Витичак, доглядачі хорих; І. Войський, дверник; Ю. Пукас, капітан.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Василія, від. 339, вибрало на річнім мітінґу дня 29. грудня слідуючих урядників: І. Сорока, предс.; І. Шекмар, заст. предс.; В. Скольський, секр.; Ю. Пишальник, заст. секр.; І. Сорока (Михайла), кас.; М. Кукичка, заст. кас.; Т. Грицей, І. Жмутин, Л. Буричка, О. Дьорка і І. Бішко, контрольори; С. Дьорка, опікун хорих. — В. Скольський, секр.

ОБУРН, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 283, подає до відома, що мітінґи відбувають ся в другий понеділок по першім. Кождий член має являти ся на кождім мітінґу точно о годині 7-мій вечер в галі церковній, бо котрий член не явить ся на мітінґу, заплатить $1.00. Як хто має якусь перешкоду, то нехай повідомить про се уряд сам, а не переказує через других. — М. Денега, секр.

АСТОРІЯ, Н. Й. Бр. св. Николая, від. 5, повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеть ся в суботу, 8. лютого, точно о годині 7-мій вечер в домі Антона Климишина. Кождий член мусить явити ся на сім мітінґу, бо є важні справи до полагодженя. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — М. Козак, предс.; А. Климишин, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 133, подає до відома, що місячний мітінґ відбудеть ся дня 8. лютого б. р., в дуже важній справі. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо инакше будуть суспендовані. — С. Паньків, пр.; Д. Карач, кас.; О. Пудляк, секр. фін.; В. Воробець, секр. рек.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. „Українська Січ", від. 182, повідомляє своїх членів, що перший місячний мітінґ відбудеть ся в неділю, 9. лютого б. р., о годині 4-тій пополудни, в галі Сервиса, 132 Лейк Аве. і Гоп Аве. Хто бажає бути правдивим Січовиком чи Січовичкою і членом нашої славної організації, якою є У. Н. Союз, того просимо прибути на мітінґ і вписати ся в члени. Членів будеть ся приймати до товариства і до У. Н. Союза за половину вступного, значить до товариства платить ся лише 50 цнт., а до У. Н. Союза $1.00. Користайте, Родимці, з доброї нагоди! — Д. Лещишин, кошовий; П. Харко, секр.; Т. Харко, кас.

РАРІТАН, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 332, вибрало на мітінґу дня 19. січня слідуючих нових урядників: І. Бриґіда, предс.; М. Шамлій, заст. пр.; І. Петричанко, кас.; Н. Попадюк, заст. кас.; Е. Баліцький, секр. фін.; М. Притула, секр. рек.; Г. Черниховський і І. Іванчишин, доглядачі хорих; С. Салій, контрольор; І. Кравець, хорунжий; Т. Крисоватий, дверник; Н. Чолій, опікун дітий. — Е. Баліцький, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Василія, від. 214, вибрало на річнім мітінґу дня 12. січня отсих нових урядників: В. Зелізко, предс.; М. Крисоватий, заст. предс.; М. Тис, секр. фін.; І. Фітиль, секр. рек.; Г. Березовський, кас.; І. Дорош, заст. кас.; Н. Кульпа і М. Макух, контрольори; О. Максимюк, К. Гвоздь і М. Крисоватий, опікуни хорих; М. Дорош, хорунжий; М. Воляньский, маршалок; О. Максимюк, дверник. — В. Зелізко, предс.; М. Тис, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. „Боян", від. 141, вибрало на річнім мітінґу дня 22. грудня отсих урядників: С. Хамула, предс.; В. Паньків, секр.; Т. Ворко, кас. — В. Паньків, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. „Українська Січ", від. 59, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеть ся в неділю, 9. лютого, точно о 2-гій годині пополудни, в Січовій галі, 108 Kossuth St. Просимо всіх членів явити ся на той мітінґ, бо справа є дуже важна. Довжники мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім случаю будуть суспендовані. Будеть ся приймати нових членів до товариства і до У. Н. Союза після статута. — Т. Красіцький, предс.; К. Рубанець, кас.; М. Галькевич, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. „Запорожська Січ", від. 75, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеть ся дня 9. лютого, о годині 2.30 пополудни, в галі парафіяльній під ч. 82 Сікот Аве. Всі члени мають явити ся на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодженя. Будеть ся роздавати членам календарі У. Н. Союза і додаток до старих статутів. Просить ся припровадити з собою як найбільше нових членів. До товариства приймаеть ся без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — І. Комаринський, кошовий; А. Шельвах, секр.; О. Зданкевич, кас.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Експльозія в фабриці мила в Джерзи Сіти.

В понеділок (3. с. м.) о 10-тій годині рано в фабриці мила Колгейта в Джерзи Сіти, Н. Дж., наступила експльозія вибухових матеріялів в хемічній лябораториї. Лябораторія находилася в одним старім мешкальнім будинку (72 Гренд стр.), який компанія недавно закупила. На противлежній стороні лябораторії находить ся будинок Українського Народного Союза. Вибухи, яких було загалом около 15, були сильніїші і слабші, однак великої шкоди — крім внутрішного знищеня будинку, в якім находилась лябораторія — не зробили. Людських жертв було 8: шість робітників і два фаєрмани. Один попарений робітник умер в дорозі до шпиталю, два борять ся зі смертию (між ними др. Джордж Пірс, компанійний хемік), а прочим не грозить поважнійша небезпека. Огонь гасило 17 машин через три години. Електричний провід перетято, через що і „Свобода" мусіла спізнити ся, бо всі друкарські машини довший час стояли.

Українські кравці в Ню Йорку организують свою юнію.

Около 500 українських кравців в Ню Йорку (Мангатан, Бруклин, Бронкс, Квінс, Річмонд) не мають доси в кравецькій юнії свого відрубного відділу, хоч инші національности такі відділи мають і провадять наради у своїй рідній мові. Українці же беруть участь в жидівськім відділі і мусять провадити наради в жидівській мові. Щоби того дальше не було, завязано тимчасовий комітет українських кравців, який має заняти ся организацією українського відділу. До тимчасового комітету входять: П. Ружак, яко предсідатель, і Стефан Чосник, яко секретар. Вони скликують на четвер, 6. лютого б. р., збори українських кравців до салі під ч. 63 Лудлов улиці, Ню Йорк (Мангатан), і просять, аби на сї збори явив ся кождий Українець, без ріжниці, яку катеґорію він займає в кравецькім фаху: чи він крає, чи шиє, чи прасує, — не робить ріжниці; нехай всі приходять о 6-тій годині вечером. На збори повинні явити ся всі українські кравці з Мангатану, Бруклина, Бронкс, Квінс і Річмонд. Будеть ся обговорювати справу организації українського відділу і справу кравецького страйку в Ню Йорку, який вже триває 13 тижнів.

Безробітє в краю.

Секретар Американської Федерації Праці заповідає, що з огляду на велике безробітє в Злучених Державах населеню грозить небезпека браку поживи. Секретар, Френк Морісон, обчисляє скількість безробітних в більших містах Злучених Держав. І так:

Шікаго, Іллінойс	75.000
Клівленд, Огайо	40.000
Бостон, Массачусетс	20.000
Ню Йорк, Ню Йорк	20.000
Ню Орлієнс, Луізіяна	20.000
Толідо, Огайо	17.000
Ст. Луїс, Мізурі	15.000
Портленд, Ореґон	9.000
Лос Анджеліс, Кал.	8.000
Ст. Пол, Міннесота	8.000
Мілвокі, Вісконзін	7.000
Юнґставн, Огайо	5.000
Ґренд Репідс, Мішіґен	5.000
Сінсінаті, Огайо	5.000
Абердін, Ваш.	3.000
Луїсвіл, Кентоки	2.900
Трентон, Ню Джерзи	2.000
Канзас Сіти, Канзас	2.000
Ню Брітен, Конн.	2.000
Патерсон, Ню Джерзи	1.200
Вілінґ, В. Ва.	750
Суліріор, Вісконзін	750
Кліфтон, Арізона	650
Мекізпорт, Па.	600
Форт Вейн, Індіана	350
Скрентон, Па.	200
Ракфорд, Іллінойс	200

Доходи „Амерікен Телефон & Телеґраф" компанії.

Теодор Вейл, президент американської телефонічної і телеграфічної спілки, з осідком в Бостоні, обчислив, що чистий дохід сеї спілки виносив в минувшим році 54,500.000 долярів. За вісім останних літ компанія мала 373,578.056 долярів чистого зиску; з того між спільників розділено 66,458.128 долярів, а остало в касі спілки 307,119.-928 долярів.

На старість видалили з роботи.

Дж. Ван Метер, в Колінґсвуд, Н. Дж., через 42 роки працював на почті, а тепер його видалили з роботи і не дають йому жадної пенсії, так що 80-літньому старцеви грозить здати ся на старости літ на ласку добрих людий. Ван Метер боров ся підчас домашної війни і ще нині на його тілі є знаки від ран, які він одержав в бою. Два роки тому з міністерства почт наспіло до Ван Метера письмо, в якім було домагане, щоби Ван Метер опустив працю. Колиж він на се не згодив ся, почтові власти обтягнули йому 500 долярів з платні, а недавно таки викинули старого з роботи, не давши навіть пенсії за його вірну службу для правительства і держави.

Неграмотність між Муринами.

Лїслі Пікней Гіл, директор учительського семинара в Чеиней, Па., каже, що на 12,000.000 чорних мешканців Злучених Держав лише 3,000.000 вміє читати і писати, а в муринських школах є меньше ніж половина потрібних учителів.

Місточко платить 48,395.607 долярів податку.

Мешканці місточка Ґрінвіч, в Коннетікот, заплатили сього року 48,395.607 долярів федерального податку. Кажуть, що Ґрінвіч є другим з ряду найбогатшим місточком в Злучених Державах.

Субститут лікерів.

Хоч в Злучених Державах ще продають і горівку і вино і пиво, бо акт про загальну проґібіцію каже, що вона вповні має війти в житє аж 16. січня 1920 року, — то вже деякі люди починають думати, чим би то заступити лікери в сухих часах. І видумали. Кажуть, що до сього найкрасше надаєть ся параґвайська гербата, звана „Ерба Нейт". Вона має мати запах, подібний до алькоголю.

Крадіж в Гейзлетон.

В місцевости Гейзлетон, Пенсильванія, починають в останніх часах лучати ся крадіжи на велику скалю. Злодії крадуть свині, телята, вівці і кури.

Товаришні спільної долі...

В нюйорськім суді відбула ся розправа проти 19-літної Аґнес Маєрс, оскарженої о двомужество. По виповідженю Злученими Державами війни Німеччині Аґнес вийшла заміж за Натана Когена, 208 Іст 26 улиця. Натана забрано до війска і відіслано до Франції, а 5. жовтня 1918 року Аґнес вийшла вдруге заміж за Джеймса Рейлія, 3718 Трета евеня. Підчас розправи Аґнес боронила стій поступок тим, що тітка Когена сказала її, що Коген погиб в битві. Вона тоді стрінула Рейлія і вийшла за нього заміж. Судія увільнив її від кари. Почувши вирок, присутні на розправі оба мужі Аґнеси (Коген і Рейлі), подали собі руки, поцілували ся сердечно і заприсягли собі, що жаден з них не буде признавати ся до Аґнеси.

Рати, вплачені на купно бондів не пропадають.

Богато людий, працюючи по майнах або шапах, закупили бондів на сплату ратами. Лучаєть ся, що заплативши кільканайцять рат, змінили роботу, відрікаючи ся своїх заплачених рат на бонди, думаючи, що сї гроші пропали.

Хто мав би подібний случай, і хотів би відзискати свої гроші нехай звернеть ся о пораду в сїй справі до Американського Українського Бюра на адресу:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,
520 E. 6th St., New York, N. Y.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

А. Г., Барнесборо, Па. — Ваш вірш до друку непридатний.

З 1,500.000 мущин, записаних в армію Злучених Держав і підданих іспитови, 11% показало ся здатними бути офіцирами, а 26% найдено взагалі висшими понад пересічну міру інтеліґенції.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Бувший архикнязь Вільгельм Габсбурський тепер звичайний український Василь.

Бувший архикнязь Вільгельм, син бувшого австрійського архикнязя Кароля Стефана Габсбурського, кандидата на польський трон, є тепер звичайним смертельником, позбавленим всяких титулів, і сидить, з наказу українських властий, в одним з грецько-католицьких монастирів у Галичині. Українці звуть його тепер іменем Василь Габсбурґ. — Телеграма з Відня до нюйорського „Ворлд-а" доносить про сього Василя деякі цікаві річи. Говорить ся там іменно, що підчас війни Габсбурґи уважали архикнязя Вільгельма Українцем в його змаганях і почуваних. Він знав українську мову і в останних часах носив навіть вишивану українську сорочку. Підчас тевтонської окупації України архикнязь Вільгельм дослужив ся був військової ранґи майора. Він був командантом відділу австрійських війск в околици Одеси і деякі молоді офіцири радили йому перевести революцію проти Скоропадського і самому стати гетьманом України. Сей плян припав був йому до вподоби і він їздив навіть до німецького цісаря засягнути від нього деяких порад. Та революція в Австро-Угорщині звівечила усї ті пляни і Вільгельм мусів утікати з України. Зі своїми офіцирами він прибув до Черновець, але утік відти до Галичини перед наступом румунських війск на Буковину. Прибувши до Галичини, він просив Українців, аби приняти його за офіцира до української армії. Під услівєм, що він зречеть ся свого імени, титулів і привілеїв, Українці приняли його до себе, але назначили тайну поліцію, аби його слідила. Архикнязь Вільгельм зрік ся свого титулу „архикнязь", а імя „Вільгельм" замінив на „Василь". Василь Габсбурґ не довго проводив українськими військами. Тайна поліція викрила, що він є небезпечний для української справи і українські власти відібрали йому ранґу офіцира та посадили до монастира, далеко від зелізничого шляху, де він провадить монаше житє.

Канада проти чужинців.

Міська рада у Ванкувер, Бритиш Коломбія, ухвалила домагати ся від домініяльного правительства видаленя всїх ворожих чужинців з Канади і заборони іміграції для осіб з тевтонських держав.

Кошти війни Великої Британії і Німеччини.

Е. Голден, один з директорів міського банку в Лондоні, заявив, що воєнні кошти Великої Британії виносять 40,600,000.-000 долярів, з чого Велика Британія позичила своїм союзникам лише 5,535,000.000 долярів, а решту (понад 35 міліярдів) видала на провадженє війни. — Воєнні кошти Німеччини виносять 38,375. 000,000 долярів, з чого Німеччина позичила своїм союзникам лише 2,250,000.-000 долярів.

Страйки в столиці Арґентини.

Від 1. січня до 31. жовтня 1918 року в Буенос Айрес, столиці Арґентини, було 157 ріжних страйків. З того числа 25 було загальних. Страйки діткнули 60 підприємств і 121,400 робітників. Страчено 450 робучих днів і 1,400.000 долярів. Найкоротший страйк тривав 12 годин, а найдовший три місяці і девять днів. 15 страйків тривало більше ніж один місяць, а 3 більше ніж три місяці.

Що правда, то правда.

Учитель до новоприбувшого ученика: Як називаєш ся?

Ученик: Максим Заяць.

Учитель: Чим є твій батько?

Ученик: Небіщиком.

Учитель (нетерпеливо): Але чим він був передше?

Ученик: живим.

ЧОРНОБРИВЦІ.

Чорнобривці, милі квіти,
Від вітру не гнуть ся, —
Мов маленькі, щирі діти,
Що до всїх сьміють ся.

Чи то сонечко, чи хмари,
Чи вітер, чи спека, —
До людини й до примари —
Сьміють ся здалека.

Нема туги на личеньку,
Не стогнуть, не плачуть;
Вони в пітьмі і в ніченьку
Тільки радість бачуть.

Вони — краса коло хати
В маленькім садочку;
Нераз ними вдова-мати
Заквітчає дочку.

Гляне матінка в садочок
І душа спочине:
Ой, ви, квіти, мій раєчок,
З вами журба гине!...

Грішно вечір марнувати,
В сутінки похмурі,
Лїпше йти та поливати
Квітоньки безжурні.

Нехай вони процвитають
В садку й на городі;
Вони й неньку привитають
При всякій гаґоді.

Най щастить вам, пишні квіти;
Я-ж до вас верну ся
Й коло рідної просьвіти,
З кривди насьмію ся.

Ви замініте й червінців;
Колиж вас побачу?
Дайте мені чорнобривців,
Дайте красну вдачу!

Я по рідному звичаю,
Вернувшись до дому,
Сестричок всїх заквітчаю
Від Карпат до Дону.

Царна, 11. червня 1918.

Т. ЯКИМЧУК.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В КЛІФТОН І ПАСЕЙК, Н. ДЖ. ПОЗІР!

На домаганє Українців в Кліфтон, Н. Дж., зістало основане в суботу, дня 4. січня 1919 р. нове товариство під назвою „Українська Січ", 182 відділ Українського Народного Союза.

Шановні Українці і Українки!

Хочемо пояснити Вам, що то є назва Січ. Січ — се давна назва з початків славного козацтва. Січ була основана козацтвом для оборони України. Ми пригадуємо собі наші молоді літа пережиті в Галичині, як ми мріяли і як ми завзивались, основуючи наші дорогі Січі. Ще змалку ми звикли були наликувати себе Січовиками. Пригадуємо собі ту любов до синьо-жовтого стягу; пригадуємо собі, як ми дорожили ним. Ми були ще малі, а вже тягнулись гуртом під синьо-жовтий стяг, викрикуючи: Січовики! Січовики! Січовики!

Тож і ми, дорогі Українці, берім собі приклад зі своїх молодих літ і вступаймо громадою до Січової организації, бо се є нашим сьвятим обовязком вступати в січові ряди і враз з своїми братьми, яких ми оставили в краю, здобути волю нашій Україні. Тож не дармуймо, а вступаймо численно до новоосновaної Української Січи в Кліфтон, Н. Дж. Приступаючи до Січи, станете патріотом, окажете свою братню любов, а кромі сего здобудете для себе матеріяльне забезпеченє, бо тов. „Українська Січ" виплачує за 50-центову місячну вкладку $6.00 тижнево яко запомогу в случаю слабости і $100.00 на похорон, а за вкладку 25 цнт. місячно виплачує $3.00 запомоги і $50.00 на похорон. До Українського Народного Союза приниметь ся за половину вступного, то є замісць $2.00 платить ся лише одного доляра.

Хто отже бажає стати правдивим Січовиком і членом Українського Народного Союза, то вписуйтесь ся і вступайте ще в місяци лютім, бо по 1-шім марті і пізнійше хто буде хотів вступити в члени У. Н. Союза, буде мусів заплатити $2.00 вступного.

Памятайте, Родимці, яку користь осягнете, коли приступите в місяци лютім.

До тов. Українська Січ вписуєть ся членів від дня аж до 28. лютого с. р., а также і до У. Н. Союза.

Хто схоче вступити до тов. Укр. Січи і до У. Н. Союза поза мітінґом, котрий відбудеть ся 9. лютого, о 4-тій годині пополудни, звольте зголосити ся колинебудь вечером до Дмитра Лещишина або до Петра Харка на адресу 92 Lake Ave., Clifton, N. J., а ми Вашу просьбу радо приймемо.

13-15 ЗА УРЯД:

Дмитро Лещишин, предс.,
Петро Харко, секретар,
Теодор Харко, касієр.